

Ο ΕΦΗΜΕΡΙΟΣ

ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΟΥ ΕΠΙΣΗΜΟΥ ΔΕΛΤΙΟΥ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ»

ΕΤΟΣ ΚΗ' | ΑΘΗΝΑΙ, ΙΩΑΝ. ΓΕΝΝΑΔΙΟΥ 14 | 1 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 1979 | ΑΡΙΘ. 1

ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΟΙ ΠΑΤΕΡΕΣ

ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΙΓΝΑΤΙΟΥ ΕΠΙΣΤΟΛΑΙ

Α'. ΠΡΟΣ ΕΦΕΣΙΟΥΣ *

Σ χ ό λ ι α

Κεφ. ΙΙΙ,2. «π ρ ο λ α μ β ά ν ε ι ν»: λαμβάνεται τὸ ρῆμα ὑπὸ πολλὰς σημασίας. Ἐνταῦθα ἔχει τὴν ἔννοιαν τοῦ «παραδέχομαι, στοχάζομαι τι ἐκ τῶν προτέρων» καὶ οὐχὶ ὡς ἐν Γαλ. 6,1, ἔνθα σημαίνει «λαμβάνω, καταλαμβάνω». Ἴσως θὰ ἠδύνατό τις νὰ ἐρμηνεύσῃ τὸ ρῆμα καὶ ὡς «προτιμῶ», «προκρίνω». — «συντρέχω» = προστρέχω, σπεύδω πρὸς βοήθειαν, παρέχω συνδρομήν, βοήθειαν, ἔρχομαι ἀρωγός. Πβλ. Ψευδο-Κλήμ., Ὅμιλ. Ι,10, XX,22 «συνέδραμον αὐτοῦ τῷ βουλήματι».

«γνώμη τοῦ Θεοῦ». Ὁ Ἴγν. πολλάκις καὶ μετ' ἰδιαιτέρας εὐχαριστήσεως χρησιμοποιεῖ τὴν φράσιν ταύτην. Π.χ. Ρωμ. 8,3. Συμυρ. 6,2. Πολυκ. 8,1. Ἐπίσης χρησιμοποιεῖ τὴν φράσιν «γνώμη Ἰησοῦ Χριστοῦ», π.χ. Φιλαδ. 3,3. — «ἀδιάκριτος» = ὁ μὴ διακρινόμενος, ὁ μὴ ἀμφισβητούμενος, ὁ βέβαιος. Πβλ. Ἰακ. 3,17. 1,6. Παρὰ τῷ Ἴγν. χρησιμοποιεῖ-

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 562 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23-24 τεύχους.

ται κυρίως καὶ ὑπὸ τὴν ἔννοιαν ἀκλόνητος, ἀδιατάρακτος, ἀσάλευτος». Π.χ. Μαγν. 15. Τραλλ. 1,1. Ρωμ. προοίμ., Φιλαδ., προοίμ. Δὲν ἀντιτίθενται δὲ εἰς τὴν ἔννοιαν ταύτην τὰ χωρία Μαγν. 1,2, ἔνθα ὁ Χριστὸς εἶναι «τὸ διὰ παντὸς ἡμῶν ζῆν» καὶ Σμυρν. 4,1 «τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν ζῆν». Ἡ χρῆσις τοῦ ἀπαρεμφάτου ὡς οὐσιαστικοῦ ἀπαντᾷ πολλάκις παρὰ τῷ Ἰγνατίῳ. Π.χ. Ἐφ. 11,1. 17,1. Μαγν. 1,2. 5,2 καὶ δὴ καὶ ὡς ἀντίθετον τοῦ «ἀποθανεῖν», Τραλλ. 9,2. Σμυρν. 4,1. — Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι ἡ ἀσάλευτος ζωὴ ἡμῶν, διότι δι' αὐτοῦ ἔχομεν «τὸ ζῆν», ὡς ἐν Σμυρν. 4,1: «Ἰησοῦς Χριστός, τὸ ἀληθινὸν ἡμῶν ζῆν». Τράλλ. 9,2 (οὐ χωρὶς τὸ ἀληθινὸν ζῆν οὐκ ἔχομεν).

Μὲ τὸν χαρακτηρισμὸν τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ ὡς «τοῦ Πατρὸς ἡ γνώμη», ὡς ἐνσάρκωσις καὶ ἔκφρασις τῆς γνώμης, τῆς βουλήσεως καὶ τῆς σοφίας τοῦ Πατρὸς, ἠδυνήθη ὁ Ἰγν. νὰ ἐπιτύχη φυσικωτέραν τὴν μετάβασιν ἐκ τοῦ Θεοῦ εἰς τοὺς ἐπισκόπους καὶ ἐπομένως εἰς τὴν ἐν κ. IV, 1 ἐ. παραίνεσιν σεβασμοῦ καὶ ὑποταγῆς εἰς τὸν ἐπίσκοπον, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἀποτελεῖ τὸν κύριον σκοπὸν του.

«τὰ πέρατα τῆς γῆς»: Ρωμ. 6,1. Ψαλμ. 64,9: «φοβηθήσονται οἱ κατοικοῦντες τὰ πέρατα ἀπὸ τῶν σημείων σου». Κέλσου, παρ' Ὀριγ. Κατὰ Κέλσου VIII,72. Ἡ φράσις «οἱ κατὰ τὰ πέρατα ὀρισθέντες» ἐμπερικλείει τὴν ἔννοιαν τῆς ἐνότητος, ἐφ' ὅσον ὀρίσθησαν «ἐν Ἰησοῦ Χριστοῦ γνώμη». Ἡ λ. «τὰ πέρατα» σημαίνει καὶ τὴν εἰς σύμπασαν τὴν οἰκουμένην ἐξάπλωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ. Πβλ. Adolf v. Harnack, Die Mission und die Ausbreitung des Christentums in den ersten drei Jahrhunderten. Leipzig 1924 τ. I-II.

(Συνεχίζεται)

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Γ. ΜΠΟΝΗΣ

Ὁμ. Καθηγητῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Ἀκαδημαϊκός

ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Διά τὸ νέον ἔτος.

Εἰσερχόμεθα εἰς τὸ νέον ἔτος. Καὶ εἶναι φυσικὸν νὰ τρέφομεν ἐλπίδας διὰ κατὰ τὴν διάρκειάν του θ' ἀποδῶμεν ὡς χριστιανοὶ καλύτεροὶ ἀπ' οὗ ἐπήρξαμεν κατὰ τὸν παρελθόντα ἐνιαυτόν. Τὸν ἀφήσαμε χωρὶς ν' ἀγωνισθῶμεν ὅσον ἔδει εἰς τὸν σίτυθον τῶν εὐαγγελικῶν ἀρετῶν. Χωρὶς νὰ τὸν θιώσωμεν ὡς καιρὸν εὐπροδόκετον πρὸς ἀληθῆ μετάνοιαν καὶ πλεον ἐνεργὸν ἀνταπόκρισιν εἰς τὸ ἅγιον θέλημα τοῦ Κυρίου.

Εἰς τὰ προπύλαια τοῦ 1979, καλῶς θὰ πράξῃ, ὅσις ἔλθῃ εἰς ἑαυτὸν καὶ ἀναλογισθῇ μὲ κατάνυξιν καὶ συντριβὴν ψυχῆς τὴν ὀφειλὴν του πρὸς τὸν Θεόν, νὰ τὸ διανύσῃ μὲ ἀνανεωμένην τὴν πίστιν, καρποφορῶν ἔτι πλουσιώτερα ἔργα ἀγαθά.

Ἰδιαιτέρως οἱ ποιμένες μας, τειταγμένοι ὡς εἶναι διὰ τὴν σωτηρίαν οὐχὶ μόνον ἑαυτῶν, ἀλλὰ καὶ τῶν πνευματικῶν των τέκνων, ἃς ἐτοιμασοῦν τὴν ἰδίαν διακονίαν ἀγνοητέραν καὶ θερμοτέραν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Μὲ εὐζωνον προθυμίαν, μὲ γενναίας ἀποφάσεις, μὲ φωτεινὸν ζῆλον, θὰ συνεχίσουν οὕτω τὴν ἰερατικὴν των σταδιοδρομίαν ἐπὶ ψυχικῇ ὠφελείᾳ των καὶ ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ χριστιανισμοῦ πληρώματος.

Διεθνὲς «Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ».

Ὁ Ο.Η.Ε. καθιέρωσε τὸ 1979 ὡς Διεθνὲς Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ. Κατὰ τὴν διάρκειαν τοῦ ἐνιαυτοῦ τούτου, εἰς ὅλους τοὺς λαοὺς τῆς ὑψηλῆς θὰ καλλιεργηθῇ τὸ ἐνδιαφέρον πρὸς τὴν ἰσχυροῦς ἡλικίαν, ἥτις εἶναι ἡ ἐλπίς διὰ μίαν καλύτεραν Αὔριον. Ἡ ἰδική μας γενεὰ πρέπει νὰ πράξῃ πᾶν ὅ,τι ἐπιβάλλεται διὰ τὴν πνευματικὴν καὶ ψυχικὴν μόρφωσιν τῆς νεότητος. Ἄλλως, λαμβανομένης ὑπ' ὄψιν τῆς σημερινῆς ἀποχαλινώσεως, τὸ μέλλον τοῦ κόσμου προδιαγράφεται ἀντόχρημα ἐφιαλτικόν.

Τὰ ἰδεώδη τοῦ χριστιανικοῦ ἀνθρωπισμοῦ εἶναι ἡ σωτηρία. Ἀπὸ αὐτά, ἐν παντὶ τόπῳ τῆς γῆς, ἡ Πολιτεία, ἡ Οἰκογένεια, τὸ Σχολεῖον δεόν νὰ ἐμπνευσθοῦν, διὰ νὰ διαφυλάξουν εἰς τὸ Παιδί ἀγρότητα βιωμάτων καὶ νὰ τὸ προσανατολίσουν πρὸς ὅ,τι εὐγενέστερον ἢ ἀνθρωπίνη φύσις ἔχει ἕμφυτον τὸν πόθον νὰ ἐπιτύχῃ.

Ἄς εὐχηθῶμεν, τὸ Ἔτος τοῦ Παιδιοῦ νὰ μὴ διαρρῦση σεῖρον ἀπὸ θεικὰς ἀπηχῆσεις. Νῶ ἀποδειχθῇ ἀφειρητρία διὰ μίαν σὴφρονα καὶ ἀποδοτικὴν μέριμναν περὶ τὰ τέκνα μας.

Θεσμὸς ποῦ πρέπει νὰ τονωθῇ.

Καὶ ἐδῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα, ἡ μέριμνα αὕτη πρέπει νὰ ἐνταθῇ. Ἰδίως ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τῆς Ἐκκλησίας. Καὶ συγκεκριμένως, διὰ τῆς τινώσεως τοῦ θεσμοῦ τῶν Κατηχητικῶν Σχολείων.

Ὁ θεσμὸς οὗτος ἐλειπούργει εἰς τὸ πρόσφατον παρελθὸν ἱκανοποιητικῶς. Ὁ ἀριθμὸς ὅμως τῶν φοιτούντων εἰς τὰ Κατηχητικὰ ἐμφανίζει ἐπ' ἐσχάτων αἰσθητὴν κάμψιν. Ὡς ἦτο ἐπόμενον, ἡ διαρροὴ μαθητῶν ἀνησυχεῖ τὴν Ἐκκλησίαν. Καὶ βλέπει Αὕτη ὡς ἐπείγουσαν ἀνάγκην τὸ ν' ἀναζωοθῇ καὶ ν' ἀποδυθῇ εἰς προσπάθειαν ἀνακίσεως τοῦ ἀπολεσθέντος ἐδάφους. Διότι ὅλοι γνωρίζομεν ὅτι ἡ χριστιανικὴ ἀγωγή εἶναι ἐχέγγρον διὰ τὴν διατήρησιν τῆς ταυτότητος τοῦ ἐνδόξου Γένους μας.

Ἄς συνειδητοποιήσῃ πρῶτος ὁ Κληρὸς τὸ χρέος τοῦτο. Ἄς ἐργασθῇ μὲ ζῆλον καὶ πολὺν κῆδος εἰς τὸ νὰ ἐλκυσθοῦν περισσότερα παιδιὰ εἰς τὴν Μητέρα Ἐκκλησίαν, διὰ νὰ εὗρουν εἰς τοὺς κόλπους Τῆς τὰς ἀθανάτους ἀξίας, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἐρείδεται ἡ οἰκοδομὴ ὑγιῶν χαρακτήρων, φερόντων ἐπαξίως τὰ τίμα ὀνόματα τοῦ Χριστιανοῦ καὶ τοῦ Ἑλληνος.

Παρακαλοῦνται οἱ ἀποστέλλοντες ταχυδρομικὰς ἐπιταγὰς πρὸς τὰ περιοδικὰ «Ἐκκλησία», «Θεολογία» καὶ «Ἐφημέριος», ὅπως σημειῶσιν ἐπ' αὐτῶν τὴν αἰτίαν τῆς ἀποστολῆς.

Η ΠΡΟΣΩΠΟΓΡΑΦΙΑ

ΤΟΥ ΟΡΘΟΔΟΞΟΥ ΘΕΟΛΟΓΟΥ

(Λόγος, πὸν ἐκφωνήθηκε τὴν 30ῆ Νοεμβρίου 1978 στὸ παρεκκλήσιο τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν κατὰ τὴν Θεία Λειτουργία, πὸν τελέσθηκε εἰδικὰ γιὰ τὴν ἑναρξὴ τοῦ ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1978—1979 καὶ γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τῶν νέων πρωτοετῶν φοιτητῶν τῆς Σχολῆς αὐτῆς).

«Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε» (Ἰωάν. α', 39).

Τὴν πρόσκληση αὐτὴ —ὅπως ἐξιστορεῖ τὸ σημερινὸ εὐαγγελικὸ ἀνάγνωσμα— ἀπηύθυνεν ὁ Κύριος στοὺς δυὸ μαθητὲς τοῦ Ἰωάννου τοῦ Προδρόμου, ἕνας ἀπ' τοὺς ὁποίους ἦταν ἀκριβῶς ὁ σήμερα ἐορταζόμενος ἅγιος Ἀπόστολος Ἀνδρέας ὁ Πρωτόκλητος, «ὁ ἀδελφὸς Σίμωνος Πέτρου» (Ἰωάν. α', 40). Τὴν ἴδια πρόσκληση σὲ ἐνικὸ ἀριθμὸ ἀπηύθυνε τὴν ἐπόμενη ἡμέρα καὶ ὁ Φίλιππος στὸν Ναθαναήλ: «Ἔρχου καὶ ἴδε» (Ἰωάν. α', 46). Οἱ λόγοι αὐτοὶ κάνουν φανερό, πῶς ἡ κυρία πηγὴ τῆς γνώσεως τῶν συμβαινόντων μέσα στὸν πνευματικὸ κῶρο τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ τῆς Ἐκκλησίας εἶναι ἡ ἄμεση θέα καὶ βιωματικὴ ἐμπειρία μέσα στὴν κοινωνία τῶν προσώπων. Ἡ προσωπικὴ αὐτὴ ἐμπειρία ἐμψύχωνε ἀκριβῶς τοὺς Ἀποστόλους, καθὼς αὐτοὶ ἀκολούθησαν τὴν προτροπὴ τοῦ Κυρίου: «Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε» καὶ ἦλθαν σὲ ζωντανὴ ἐπαφὴ μὲ τὴν ἔκπαγλη καὶ ἀπαστράπτουσα ἀχειροποίητη εἰκόνα τοῦ Κυρίου: «Ὁ ἀκηκόαμεν, ὃ ἐωράκαμεν τοῖς ὀφθαλμοῖς ἡμῶν, ὃ ἔθεασάμεθα καὶ αἱ χεῖρες ἡμῶν ἐψηλάφησαν... μαρτυροῦμεν... καὶ ἀπαγγέλλομεν ὑμῖν, ἵνα καὶ ὑμεῖς κοινωνίαν ἔχητε μεθ' ἡμῶν» (Α' Ἰωάν. α', 1-3). Αὐτὴ ἡ ἐμπειρία μεταδίνεται ἀκριβῶς ἕως σήμερα σὲ μακραίωνη παράδοση καὶ ἀδιάκοπη συνέχεια ζωντανῶν προτύπων, πὸν ἀπηύθυναν στοὺς ἄλλους τὴν ἴδια αὐτὴ πρόσκληση μὲ τὴ μορφὴ τῶν λόγων τοῦ Ἀπ. Παύλου: «Μιμηταί μου γίνεσθε καθὼς καγὼ Χριστοῦ» (Α' Κορ. ια', 1).

Ἡ ἀδιάκοπη αὐτὴ παράδοση, ποὺ ἔχει ποικιλία ἀποκρώσεων καὶ ἐκφάνσεων ἀνάλογα πρὸς τὴν ἰδιοτυπία τῶν ἐκάστοτε ὑπαρξιακῶν περιοχῶν καὶ καταστάσεων, μέσα στὶς ὁποῖες ὑλοποιεῖται κ' ἐνσαρκώνεται — ἡ παράδοση λοιπὸν αὐτῇ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, ἔχει διαμορφώσει μὲ ἀδρὲς πινελιὲς καὶ τὴν προσωπογραφία, τὸ πορτραῖτο τοῦ γνησίου κ' ἀληθινοῦ ὀρθοδόξου Θεολόγου, γιὰ τὸν ὁποῖο τόσος λόγος ἐγίνε καὶ γίνεται τὸν τελευταῖο καιρὸ. Κατ' ἐξοχὴν λοιπὸν στὴ σημερινὴ εὐχαριστιακὴ μας σύναξη γιὰ τὴν ἔναρξη τοῦ νέου ἀκαδημαϊκοῦ ἔτους 1978-1979 καὶ γιὰ τὴν ὑποδοχὴ τῶν πρωτοετῶν φοιτητῶν μας, ποὺ μᾶς δίνει μιὰ εὐκαιρία αὐτοκριτικῆς καὶ ἀνανέωσης τῆς αὐτοσυνειδησίας μας, ἐπιβάλλεται νὰ φέρωμε ἄλλη μιὰ φορὰ μπροστὰ στὰ μάτια τῆς ψυχῆς μας τὸ πορτραῖτο αὐτό, ποὺ πρέπει νὰ προβάλλεται στὴν προσωπικὴ ζωὴ καὶ δράση ἢ τουλάχιστο στὴν ταπεινόφρονα ἐκδήλωση τῆς ὀδυνηρῆς νοσταλγίας κάθε θεολόγου. Τὸ «ἔρχεσθε καὶ ἴδετε» πρέπει νὰ εἶναι μέσα στὶς προσωπικὲς διασυνδέσεις τῆς θεολογικῆς μας οἰκογένειας ἢ ὑπαρξιακὴ κλήση, τὴν ὁποία ἀπευθύνουν οἱ πρεσβύτεροι θεολόγοι στοὺς νεωτέρους, οἱ καθηγητὲς στοὺς φοιτητὲς τῆς Θεολογίας, οἱ παλαιότεροι φοιτητὲς στοὺς νέους πρωτοετείς, οἱ ὁποῖοι παραλαμβάνουν τὴν σκυτάλη ἀπ' τοὺς παλαιότερους συναδέλφους τους, γιὰ νὰ τὴν παραδώσουν στὶς μελλοντικὲς γενεὲς τῶν θεολόγων. "Ολοὶ γενικὰ οἱ θεολόγοι, πτυχιούχοι καὶ ἐκκολαπτόμενοι, πρέπει πρὸς ὅλους ἐκείνους, ποὺ μὲ συγκεντρωτικὸς καὶ μεγενθυτικὸς φακὸς κριτικῆς παρακολουθοῦν τὴ ζωὴ μας ζητώντας εἴτε λυτρωτικὸ μῆνυμα εἴτε ἀφορμὴ βλασφημίας τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ, νὰ μπορούμε μὲ ὑγιὲς συναίσθημα τιμῆς νὰ προβάλλωμε ἔμπρακτα τὴν προσωπογραφία, τὸ πορτραῖτο τοῦ ἀληθινοῦ θεολόγου καὶ νὰ λέμε: «Ἐρχεσθε καὶ ἴδετε». Ἀλλὰ ποιά εἶναι τὰ κυριώτερα χαρακτηριστικὰ τοῦ πορτραίτου αὐτοῦ;

Ὁ πραγματικὸς θεολόγος ἔχει πρῶτα - πρῶτα βαθεῖα ἱκανοποίηση καὶ χαρὰ γιὰ τὴν κλήση καὶ κλίση του. Ἀκόμη καὶ ἀπὸ ἄποψη καθαρὰ κοσμικὴ ἢ ἐπιστημολογικὴ ἢ ρεαλιστικὴ δὲν

νοιώθει σὲ τίποτε νὰ ὑπερῆ σὲ σύγκριση πρὸς τοὺς ἐκπροσώ-
πους τῶν ἄλλων ἐπιστημῶν, πού ἐρευνοῦν διάφορα τμήματα
τῆς ὄντολογικῆς πραγματικότητος. Ἐάν μπορεῖ νὰ εἶναι ἱκανο-
ποιημένος καὶ ἐπιτυχημένος ὁ γεωφυσικός, πού ἀσχολεῖται μὲ
τὴ μελέτη μιᾶς πτυχῆς τοῦ εἶναι, π.χ. τῆς καταστρεπτικῆς λά-
βας τῶν ἠφαιστείων· ἂν μπορεῖ νὰ εἶναι εὐχαριστημένος ὁ ζω-
λόγος, πού ἀσχολεῖται μὲ τὶς σαῦρες, τὰ φίδια, τὰ ἔρπετὰ καὶ
τοὺς κροκόδειλους· ἂν μπορεῖ νὰ εἶναι ἀξιοσέβαστος ὁ ἐντο-
μολόγος, πού μελετᾷ τὶς μύγες, τὰ κουνούπια, τοὺς κοριοὺς καὶ
τὶς κατσαρίδες, ἢ ὁ φυτολόγος, πού μελετᾷ, ἐκτὸς τῶν ἄλλων,
τὶς τσουκνίδες, τὰ ἀγκάθια καὶ τὰ δηλητηριώδη φυτὰ· ἐάν μπο-
ρεῖ νὰ χαίρῃ ἐκτιμήσεως ὁ χημικός, πού ἐρευνᾷ ἀκόμη καὶ βρω-
μερὲς ἢ δηλητηριώδεις χημικὰ οὐσίαι, ἐξίσου ἢ καὶ περισσό-
τερο ἀξιοσέβαστοι εἶναι οἱ ἐπιστήμονες, πού ἐρευνοῦν μερικὰς
πτυχὰς ἢ τὴν ὁλότητα τοῦ πνευματικοῦ σύμπαντος, πού κατὰ
τὸν Γκαίτε εἶναι εὐρύτερο καὶ ὠραιότερο ἂν τὸ ἐξωτερικὸ ὑλι-
κὸν σύμπαν. Ἐνάντια σ' αὐτοὺς τὴν πρώτη θέση κατέχουν
ἀναμφίβολα οἱ θεολόγοι, πού εἶναι ἐξίσου ἢ καὶ περισσότερο
ρεαλιστές, γιατί ἔρχονται σ' ἐπαφὴ μὲ τὸ ὄντως ὄν, μὲ τὴν
ὑψιστὴ ὄντολογικὴ καὶ ἀξιολογικὴ πραγματικότητα, πού εἶναι
ὁ Θεός, καὶ ἀσχολοῦνται μὲ τὰ μύχια βάθη τοῦ ἀνθρωπίνου
ὄντος, πού εἶναι ἡ κορωνὴ τῆς δημιουργίας, μὲ τὸ καθολικώ-
τερο ἀνθρωπολογικὸ φαινόμενο, πού εἶναι ὁ πόθος γιὰ τὴν
ἀυθιπέμβασιν, τὴ λύτρωσιν, τὴ σωτηρίαν, τὴν ἀπαλλαγὴν ἂν τὴ
σκλαβίαν καὶ τὴν ἐνοχίαν τῆς ἁμαρτίας. Ὁ γνήσιος θεολόγος λοι-
πὸν καὶ «κατὰ κόσμον» νοιώθει χαρούμενος καὶ ἱκανοποιημέ-
νος. Ὁχι μόνον δὲν ἔχει συναίσθημα μειονεξίας ἢ κατωτερό-
τητος, μὰ ἀντίθετα μὲ ὑγιὲς αὐτοσυναίσθημα «καυχᾶται ἐν Κυ-
ρίῳ», ἐπειδὴ μὲ ἀληθινὴ εὐρύτητα ὀριζόντων μελετᾷ τὴν ὑλι-
κοπνευματικὴν πραγματικότητα σὺς καθολικώτατες καὶ εὐρύ-
τατες διαστάσεις τῆς καὶ σὺς ἐσώτατες ὄντολογικὰς συναρτή-
σεις καὶ ρίζας τῆς. Ἡ πραγματικότης αὕτη γιὰ τὸν θεολόγον κο-
ρυφώνεται σὴν ζωὴν τῆς Ἐκκλησίας, τῆς κοινωνίας αὐτῆς τῶν
προσώπων, πού ἐπικοινωνοῦν μὲ τὸν Οὐράνιον Πατέρα ἐνωμέ-
να μὲ τὸν Χριστὸν ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

Ἡ βαθειὰ ἐσωτερικὴ ἱκανοποίηση τοῦ θεολόγου γίνεται μεγαλύτερη ἀπ' τὸ γεγονός, ὅτι ἡ ἐπαφή του μὲ τὴ θεία καὶ ἀνθρώπινη πραγματικότητα δὲν εἶναι νοησιαρχικὴ, μὰ ἐμπειρικὴ καὶ βιωματικὴ. Ὅπως διδάσκει κ' αὐτὴ ἡ μεθοδολογία τῶν πνευματικῶν ἐπιστημῶν, γιὰ νὰ κατανοήσωμε καὶ ἐρμηνεύσωμε ἱκανοποιητικὰ ἓνα πνευματικὸ φαινόμενο καὶ νὰ ἐπιτύχωμε τὴ μέθεξι σ' αὐτό, πρέπει καὶ μέσα στὴ ψυχὴ μας νὰ πάλλωνται ἀντίστοιχες πρὸς αὐτὸ χορδές, πρέπει νὰ ὑπάρχη συνήχησι μετὰ τὸ ὑποκειμενικοῦ καὶ ἀντικειμενικοῦ πνεύματος. Ἡ συνήχησι αὐτὴ θὰ ὑπάρχη στὴ Θεολογία, ὅταν ὁ κάθε θεολόγος ἐμβαπτίζεται καθημερινὰ στὰ ζωογόνα νάματα τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνσαρκῶνῃ στὴ ζωὴ του τὰ ἰδανικά της, γιὰ νὰ ζῆ στὴν ἀτμόσφαιρα τῆς Θείας Χάριτος καὶ νὰ εἶναι «καινὴ κτίσις» (Β' Κορ. ε', 17).

(Συνεχίζεται)

ΕΥΑΓΓΕΛΟΣ Δ. ΘΕΟΔΩΡΟΥ

Καθηγητὴς τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν

Α Ν Α Κ Ο Ι Ν Ω Σ Ι Σ

Ἀποφάσει τῆς Ἐποπτικῆς Συνοδικῆς Ἐπιτροπῆς (Πρακτικὸν τῆς 23/1/69), ἅπαντες οἱ Ἱ. Ναοὶ τῆς Χώρας εἰς τοὺς ὁποίους ἀποστέλλετο ἡ «ΕΚΚΛΗΣΙΑ» δὲν θὰ λαμβάνωσιν εἰς τὸ ἐξῆς φύλλον καθ' ὑποχρέωσιν. Οἱ Πρόεδροι τῶν Ἐκκλησιαστικῶν Συμβουλίων ἐκάστου Ἱ. Ναοῦ, ἐφ' ὅσον ἐπιθυμοῦν νὰ συνεχισθῇ ἡ ἀποστολὴ διὰ νὰ ἔχωσι τὴν σειρὰν τῶν τόμων τοῦ Περιδικιοῦ εἰς τὰς Βιβλιοθήκας τῶν Ἱ. Ναῶν, παρακαλοῦνται νὰ δηλώσωσι τοῦτο ἐγγράφως, συναποστέλλοντες καὶ τὴν ἐτησίαν συνδρομὴν, ὁδὸς Ἰωάννου Γενναδίου 14, Ἀθῆναι (140), Περιδικιὸν «ΕΚΚΛΗΣΙΑ».

ΤΟ ΝΟΗΜΑ ΤΗΣ ΥΠΑΡΞΕΩΣ ΜΑΣ

«...Ὅτι ὁ σπείρων εἰς τὴν σάρκα ἐκυτοῦ θερίσει φθοράν, ὁ δὲ σπείρων εἰς τὸ πνεῦμα ἐκ τοῦ πνεύματος θερίσει ζωὴν αἰώνιον». (Γαλ. ατ. στ', 8)

1. Τὸ ἀίτημα τοῦ ἀπολύτου.

Ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ, ὅσονδήποτε καὶ ἂν ἔχη ἀπομακρυνθῆ καὶ ὀπουδήποτε καὶ ἂν περιεπλανήθῃ, παρασυρθεῖσα ὑπὸ τῆς ὕλης, μακρὰν τῆς αὐτῆς τοῦ Δημιουργοῦ τῆς, θὰ ἀναζητῆ ἀενάως καὶ ἐναγωνίως τὴν λάμψιν ἐκείνην καὶ τὴν ὠραιότητα τοῦ ἀρχεγόνου κάλλους τῆς· θὰ νοσταλγῆ τὴν δροσερότητα καὶ τὴν διαύγειαν τῆς ἐσχάτης πηγῆς, ἐκ τῆς ὁποίας ἤντησεν τὸ ζῶν ὕδωρ, μὲ τὸ ὁποῖον ἐπότισε τὰς ὑψηλοτέρας ἀξίας, αἱ ὁποῖαι κατευθύνουν τὸν βίον τῆς. Καὶ τὸ κύρος τῶν ἀξιῶν αὐτῶν, αἱ ὁποῖαι ἐξεπορεύθησαν ἐκ τῆς ζωηφόρου ἐκείνης πηγῆς, εἶναι καὶ παραμένει ἀναλλοίωτον καὶ ἀπόλυτον. Διότι ἀφθορὸς καὶ ἀναλλοίωτος καὶ διαρκῶς ζῶσα παραμένει καὶ ἡ πηγὴ. Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία δὲν ἠδυνήθη οὔτε θὰ δυναθῆ νὰ δημιουργήσῃ ἀξίας καὶ ἰδανικὰ ὑψηλότερα ἐκείνων, τὰ ὁποῖα ἄνωθεν ἔλαβε δι' ἀποκαλύψεως τῶν θείων ἀληθειῶν. Αὐταὶ καθηγιάζουν τὰ ἰδανικά, ὑπὲρ τῶν ὁποίων ἀγωνιζόμεθα. Αὐταὶ ὑψώνουν τὸν ἄνθρωπον ὑπεράνω τῆς σχετικότητος καὶ τῆς ροῆς. Δι' αὐτῶν ἀκούομεν τὴν θείαν φωνὴν εἰς τὸ βάθος τῆς ἡθικῆς μας συνειδήσεως. Αὐταὶ διαλύουν διαρκῶς τὰς τεχνοκρατικὰς ἀντιλήψεις καὶ τὰς ὑλιστικὰς μορφὰς τοῦ ἀνθρωπίνου πολιτισμοῦ καὶ ἐν ὀνόματι τούτων ἀναζητοῦμεν διαρκῶς νέας μορφὰς ζωῆς. Ἀναζητοῦμεν τὸ ἀπόλυτον.

Μόνον ἡ θεώρησις τοῦ ἀπολύτου, μόνον ἡ εἰσοδός μας εἰς τὸν χῶρον τοῦ Θείου καὶ ἡ παραμονὴ μας ἐν αὐτῷ θέτει τέρμα εἰς τὰς ἀνησυχίας καὶ τὴν ἀγωνίαν τῆς ψυχῆς μας. Καὶ μόνον τότε αἰσθανόμεθα τὸ νόημα τῆς ὑπάρξεώς μας. Διότι ἐπὶ τέλους εὑρομεν τὸ φῶς τὸ ἀληθινόν. Εὑρομεν τὸ φῶς, τὸ ὁποῖον δὲν φωτίζει μόνον, τὴν νόησιν. Διότι ὁ ἄνθρωπος δὲν ἀποτελεῖται μόνον ἀπὸ νόησιν, ἀλλ' εἶναι συγχρόνως καὶ συναίσθημα καὶ βούλησις μὲ ἀνεξερεύνητα πεδία ἀναγκῶν, ἀπαιτήσεων καὶ δυνατοτήτων, μὴ δεκτικὰ λόγου.

Ἡ λογικὴ οὐδέποτε θὰ μᾶς δώσῃ τὸ ἀληθὲς νόημα τῆς ὑπάρξεώς μας. Καὶ εἶναι πολὺ φυσικὸν νὰ αἰσθάνεται ὁ ἄνθρωπος τὴν ἀνάγκην καὶ τὴν ἔλξιν πρὸς τὰ μὴ δεκτικὰ λογικῆς ἐρεύνης. Τὴν ἀνάγκην αὐτὴν τῆς ἀνθρωπίνης ψυχῆς τὴν ἐκφράζει διαρκῶς ἡ

ἀγωνία τοῦ ἱεροῦ Αὐγουστίνου καὶ οἱ λόγοι τοῦ Πασκάλ: «ἡ καρδιά ἔχει τοὺς λόγους τῆς, τοὺς ὁποίους ἀγνοεῖ τὸ λογικόν». Οἱ λόγοι τοῦ Πασκάλ εὐρίσκουν δικαίωσιν καὶ ἰσχύουν ἔτι μᾶλλον σήμερον, ὅτε, παρὰ τὴν τεραστίαν πρόοδον τῆς ἐπιστήμης, ἦτις ἐπάτησε τοὺς ἀστέρας, οὔτε ὁ νοῦς οὔτε ἡ καρδιά τοῦ ἀνθρώπου εὐρον ἱκανοποιήσιν καὶ ἀνάπασιν.

Τοῦτο αἰτιολογεῖ τὴν ἀνάγκην τῆς στροφῆς τοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὰς δυνάμεις καὶ ἀξίας ἐκεῖνας, αἱ ὁποῖαι θὰ παράσχουν εἰς αὐτὸν τὴν ἐσωτερικὴν ἐλευθερίαν καὶ θὰ λυτρώσουν τὴν ψυχὴν του ἀπὸ τὴν διάσπασιν. Διότι ἡ ἀνθρωπίνη ψυχὴ οὐδέποτε θὰ παύσῃ νὰ ἀναζητῇ τὴν λεπτὴν θρησκευτικὴν πνοήν, τῆς ὁποίας ἔχει ἀνάγκην, ὅπως καὶ ὅσον ὁ ἄνθρωπος ἔχει ἀνάγκην τοῦ ὀξυγόνου, διὰ νὰ διατηρηθῇ εἰς τὴν ζωὴν. Δὲν θὰ ἀποκάμῃ νὰ νοσταλγῇ τὴν λύτρωσιν ἐκ τῶν δεσμῶν τοῦ κόσμου τούτου.

Ἀποτελεῖ ὄντως τραγωδίαν καὶ κακοδαιμονίαν διὰ τὸ ἀνθρώπινον γένος ἡ ἄλλειψις ἀπαντήσεώς του εἰς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Θεοῦ. Συνεπεία τῆς ἀρνητικῆς ταύτης θέσεώς του, ὁ ἄνθρωπος ἔγινε δυστυχής. Δὲν εἶναι δὲ τόσον τὸ φυσικὸν κακὸν ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον δημιουργεῖ εἰς τὸν ἄνθρωπον πικρίας καὶ ἀπογοητεύσεις, πόνους καὶ δάκρυα, ὅσον εἶναι τὸ ἠθικὸν κακόν. Αὐτὸ τὸ ὁποῖον ὀφείλεται εἰς τὴν ἰδικὴν μας ἀνεπάρκειαν, τὸν ἐγωϊσμόν μας, τὰς ἀδυναμίας μας καὶ ἐν γένει εἰς ὅ,τι κακοποιεῖ καὶ παραχαράσσει τὴν ἠθικὴν μας συνείδησιν.

2. Ὁ ἄνεμος τοῦ Θεοῦ.

Δυνάμεθα νὰ εἴπωμεν ὅτι ὁ ἄνθρωπος συμπεριφέρεται ἐγκληματικῶς ἔναντι τῆς πνευματικῆς του ὑποστάσεως καὶ δὲν τοῦ ἀπομένει παρὰ νὰ ὑπακούσῃ εἰς τὴν φωνὴν ἐκεῖνην, ἣτις τὸν καλεῖ νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς τὴν πνευματικὴν του πατρίδα, διὰ νὰ ἐπανεύρῃ τὸν ἀπολεσθέντα παράδεισον, ἐντὸς τοῦ ὁποίου συνωμίλει μὲ αὐτὸν τὸν Θεόν. Ὁ παράδεισος κεῖται ὡς ἡ μόνη αἰωνία πραγματικότης, ὁ πόλος ἔλξεως τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ πνεύματός μας. Εἴμεθα οἱ ἐξόριστοι εἰς τοὺς ὁποίους ἐδόθη χάρις καὶ ἀνακαλούμεθα εἰς τὴν αἰωνίαν πατρίδα μας. Κάποιος κακὸς δαίμων ἔχει παραχαράξῃ τὰς ὁδοὺς τῆς ἐπιστροφῆς μας. Εἶναι ὅμως ἀναμφισβήτητον ὅτι ὁ ἄνθρωπος, ἐν τῇ μέσῳ τοῦ σκότους τῆς ἁμαρτίας, ἀγωνίζεται νὰ ἐπανεύρῃ τὴν ἀπολεσθεῖσαν πατρίδα του. Ἀγωνίζεται νὰ ἐπανεύρῃ πρωτίστως αὐτὴν ταύτην τὴν ἀπολεσθεῖσαν ψυχὴν του. Ἐκεῖνη θὰ τὸν ὀδηγήσῃ εἰς τὰς σκηνάς τοῦ Κυρίου τῆς. Καὶ δυνάμεθα νὰ σημειώσωμεν μὲ αἴσθημα ἱκανοποιήσεως τὴν διαπίστωσιν, ὅτι «ἀλη-

θῶς, ἀγωνίζεται ὁ ἄνθρωπος, ὅπως ἐπανέρη τὴν ψυχὴν του. Διὰ τοῦτο πνέει πάλιν ὁ ἄνεμος τοῦ Θεοῦ καὶ δημιουργεῖ κινήσεις, αἱ ὅποιαι εἶναι εἰς τὸ βάθος των θρησκευτικάι».

Ὁ ἄνεμος τοῦ Θεοῦ! Εἶναι ἡ αὔρα τῆς ἐσωτερικῆς γαλήνης, τῆς πνευματικῆς καὶ ψυχικῆς εἰρήνης, τῆς μακαριότητος, τὴν ὁποίαν κατάστασιν δοκιμάζουν καὶ εἰς τὴν ὁποίαν παραμένουν μόνον ὅσοι ἠνώθησαν μυστικῶς μετὰ τοῦ Θεοῦ. Εἶναι οἱ πτωχοὶ τῷ πνεύματι· οἱ πενθοῦντες· οἱ πραεῖς· οἱ πεινῶντες καὶ διψῶντες τὴν δικαιοσύνην· οἱ ἐλεήμονες· οἱ καθαροὶ τῇ καρδίᾳ· οἱ εἰρηνοποιοί· οἱ δεδιωγμένοι ἕνεκεν δικαιοσύνης· οἱ ἕνεκεν τοῦ Κυρίου ὀνειδιζόμενοι· οἱ κλαίοντες καὶ μισούμενοι ἕνεκεν τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀνθρώπου (Ματθ. ε', 3-11 καὶ Λουκ. στ', 20-23). Οἱ μὴ ἰδόντες καὶ πιστεύσαντες. Οἱ γρηγοροῦντες καὶ τηροῦντες τὰ ἱμάτια αὐτῶν, ἵνα μὴ γυμνοὶ περιπατῶσι καὶ βλέπωσι τὴν ἀσχημοσύνην αὐτῶν (Ἀποκ. ιστ', 15).

Ἀκριβῶς αὐτὰς τὰς δημιουργικὰς κινήσεις καὶ ἀνατάσεις προκαλεῖ ὁ ἄνεμος τοῦ Θεοῦ καὶ εἰς αὐτὰς δεῖν νὰ ἐντάξωμεν καὶ δι' αὐτῶν νὰ ἐβρωμεν τὸ ἀληθές νόημα τῆς ὑπάρξεώς μας. Διότι θὰ ἔχωμεν εὖρει αὐτὸν τὸν Θεόν. Ἀλλὰ ὁ ἄνεμος τοῦ Θεοῦ πνέει ἐκεῖ, ὅπου ἐκόπασαν οἱ ἄνεμοι τῶν ἀνθρώπων, ὅχι διότι οἱ τελευταῖοι εἶναι ἰσχυρότεροι καὶ ἐκείνος ἀσθενέστερος, ἀλλὰ, διότι ὁ ἄνεμος τοῦ Θεοῦ θέλει καρδίαν καθαρὰν, ψυχὴν νήφουσαν καὶ πνεῦμα τεταπεινωμένον. Τότε ζωογονεῖ, ἀνακαινίζει, καθαριάζει, θεοποιεῖ. Ἡ πνοή τῆς Θείας Χάριτος περιμένει ἀνάλογον ὑποδοχὴν, διὰ νὰ μᾶς ἐξαγάγῃ ἐκ τῆς πνιγερᾶς ἀτμοσφαιρας, εἰς τὴν ὁποίαν εἰσήλθομεν καὶ τὴν ὁποίαν ἀναπνέομεν ἀφ' ὅτου ἀπεμακρύνθημεν ἐκ τοῦ Θεοῦ. Οἱ ἀσθενεῖς δὲν θεραπεύονται ἐκ θαρῶν νοσημάτων, ἀν δὲν ἐφαρμόσουν μετὰ σχολαστικότητος τὰς ὁδηγίας, τὰς συμβουλὰς καὶ τὰς συνταγὰς τοῦ ἱατροῦ. Ἡ Θεία Χάρις, ἡ θεία κλήσις πρὸς σωτηρίαν δὲν εἶναι ἀναγκαστή. Προϋποθέτει καὶ τὴν ἰδικὴν μας ἐλευθερίαν συγκατάθεσιν. Ἐκλήθημεν νὰ δώσωμεν μίαν ἀπάντησιν εἰς τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ, εἰς τὴν κλήσιν του, ἐνεργοῦντες ἐν τῇ δοθείσῃ ἡμῖν ἐλευθερίᾳ τῆς ἀδιάστου ἐπιλογῆς μετὰξὺ τοῦ ἀγαθοῦ καὶ τοῦ κακοῦ, μετὰξὺ τῆς ἀληθείας καὶ τοῦ ψεύδους, μετὰξὺ τοῦ φωτὸς καὶ τοῦ σκότους. Ἄν ἡ ἐπιλογή εἶναι δυσχερῆς, δὲν πταίει εἰς τοῦτο Ἐκεῖνος, ὅστις παρέσχε καὶ παρέχει εἰς ἡμᾶς ἀφθόνωσ πᾶν δώρημα τέλειον.

Ἔχομεν εἰς τὴν διάθεσίν μας ὅλα τὰ μέσα, διὰ νὰ καταστήσωμεν ἑαυτοὺς ἀξίους τῆς μεγάλης κλήσεως, ἀκολουθοῦντες τὴν Εὐαγγελικὴν παραίνεσιν· «Ἔσσεθε οὖν ὑμεῖς τέλειοι, ὥσπερ ὁ πατὴρ ὑμῶν ὁ ἐν τοῖς οὐρανοῖς τέλειός ἐστιν» (Ματθ. ε', 48). Ἔχομεν ὅμως νὰ ἀντιπαλαίωμεν ἐναντίον ὅλων ἐκείνων τῶν δυνάμεων, ἐναντίον

ἄλων ἐκείνων τῶν ἀδυναμιῶν μας, αἱ ὁποῖαι ὠδήγησαν τὸν Νικητὴν τοῦ κόσμου ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ. Ὅφειλομεν νὰ προετοιμασθῶμεν διὰ μίαν σκληρὰν πορείαν μὲ ἀπείρους συγκρούσεις καὶ μάχας ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν, μὲ ταπεινώσεις, μὲ θυσίας ἐμπνεομένας καὶ ἐνισχυομένας ἀπὸ τὸ ὕψος τοῦ Γολγοθᾶ. Καὶ μόνον ὅταν ἀνέλθωμεν ὅλας τὰς βαθμίδας τοῦ πάθους καὶ τῆς θυσίας καὶ συναντήσωμεν τὸν Κύριον ἐπὶ τοῦ Σταυροῦ τῆς σωτηρίας, μόνον τότε θὰ εὕρῃ ἡ καρδιά μας τὴν περιπόθητον γαλήνην καὶ ἀνάπαυσιν, τὴν ὁποῖαν μὲ τόσην ζέσιν ἐπέζητει ὁ ἱερός Αὐγουστίνος. «Ἀνήσυχος εἶναι ἡ καρδιά μας ἕως ὅτου εὕρῃ τὴν ἀνάπαυσίν της, Κύριε εἰς σέ».

3. Ἀντίρροποι δυνάμεις.

Ἡ τραγικὴ ἀντινομία, ἡ ὁποία κατέστησε τὸ ἀνθρώπινον γένος δυστυχές καὶ ἡ ὁποία τὸ παρασύρει εἰς τὴν αὐτοκαταστροφὴν, ἔγκειται εἰς τὸ ὅτι ὁ ἄνθρωπος προσπαθεῖ νὰ συμβιδῶσῃ τὰς ἐντὸς τῆς ἰδίας ὑπάρξεώς του ἀντιρρόπους δυνάμεις καὶ νὰ εὕρῃ μίαν μορφήν συμβιώσεως, ἕνα *modus vivendi*, μεταξὺ πνεύματος καὶ ὕλης. Εἰς τὴν δραματικὴν ὄντως προσπάθειάν του ταύτην —δραματικὴν οὐχὶ ἐξ ἀντικειμένου ἀλλὰ ἐξ ὑποκειμένου— τὸ ὕλικόν στοιχεῖον, ἐνισχυόμενον ἀπὸ τὰς ἰδίας μας ἀδυναμίας, ἀπὸ τὸν ἐγωισμόν καὶ τὰς ἀπαιτήσεις τῆς σαρκός, ἀπὸ τὰς δελεαστικὰς προσφορὰς τῆς κατὰ κόσμον ζωῆς, ἐμφανίζεται ἐπικρατέστερον καὶ παρασύρει τὸν ἄνθρωπον εἰς μίαν ἄρνησιν τῆς πνευματικῆς του ὑποστάσεως. Ἐνῶν, δηλονότι, ὡς πνευματικαὶ ὑπάρξεις διανοούμεθα καὶ συλλαμβάνομεν καὶ τὰς πλέον ἀπροσίτους ἐννοίας· ἐνῶν ἔχομεν ἀντίληψιν τοῦ ἑφημέρου τῆς ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ παρουσίας μας· ἐνῶν ὀρεγόμεθα τὰ πνευματικὰ ἀγαθὰ καὶ θεωροῦμεν τὰ τοῦ πνεύματος ἔργα ὡς μνημεῖα ἀθάνατα καὶ ἀποδείξεις τῆς θείας καταγωγῆς μας, ἐν τούτοις πάντα ταῦτα συμπίγονται καὶ ἐκμηδενίζονται ἐμπρὸς εἰς τὴν δύναμιν τοῦ χοῦκοῦ ἀνθρώπου, ἐμπρὸς εἰς τὴν ἐπιταγὴν τοῦ ἑφημέρου. Ἐκ τῆς δίνης ταύτης πολυλάκις ἐπιχειρεῖ ὁ ἄνθρωπος νὰ ἐξέλθῃ, πλὴν ἡ θέλησίς του προσκρούει εἰς τὸν νόμον τῆς σαρκός. Παραστατικὴν εἰκόνα τῆς συγκρούσεως ταύτης μεταξὺ πνεύματος καὶ ὕλης θὰ μᾶς δώσῃ ὁ Ἅπόστολος· «Τὸ γὰρ θέλειν παράκειται μοι, τὸ δὲ κατεργάζεσθαι τὸ καλὸν οὐχ εὐρίσκω· οὐ γὰρ ὁ θέλω ποιῶ ἀγαθόν, ἀλλὰ ὁ οὐ θέλω κακὸν τοῦτο πράσσω» (Ρωμ. ζ', 18-19). Ποία εἶναι ἡ δύναμις ἐκείνη, ἡ ὁποία καταστρέφει τὴν πρὸς τὸ ἀγαθὸν ἐφεσίμ μας; Θὰ μᾶς τὸ εἴπῃ καὶ πάλιν ὁ θεὸς Παῦλος· «εἰ δὲ ὁ οὐ θέλω ἐγὼ τοῦτο ποιῶ, οὐκέτι ἐγὼ κατεργάζομαι αὐτό, ἀλλ' ἡ οἰκοῦσα ἐν ἐμοὶ ἁμαρτία» (Ρωμ. ζ', 20).

Ἡ ἀπάντησις αὐτῆ τοῦ Ἀποστόλου παρέχει πλήρη ἐξηγήσιν εἰς τὸ ἐρώτημα. Ἐάν ὁ ἰδεαλισμὸς καὶ ἡ ἠθικὴ τῶν φιλοσόφων ἀπέτυχε καὶ δὲν ἠδύνατο νὰ ἐπιτύχῃ, λόγῳ τῶν ἀτελειῶν τῆς εἰς τὸ νὰ θεμελιώσῃ ἕνα νέον κόσμον, εἰς τὸν ὁποῖον νὰ ἀφυπνίσῃ τὴν κατὰ Πλάτωνα νοσταλγίαν τῆς ψυχῆς πρὸς τὴν φωτεινὴν τῆς πατρίδος, διατί δὲν ἐπέτυχε τοῦτο ἡ ἠθικὴ τοῦ Εὐαγγελίου, αὐτὴ αὐτῆ ἢ ἀποκεκαλυμμένη σοφία τοῦ Θεοῦ; Διότι ὁ ἄνθρωπος ἐστάθη ἀνίκανος νὰ δώσῃ πνευματικὴν ὑπόστασιν καὶ μορφήν εἰς τὴν ζωὴν του, καθ' ὅσον ἐταύτισε τὴν ἔννοιαν τῆς ἀληθείας μὲ τὴν ἔννοιαν τοῦ ὠφελίμου, τοῦ ἱκανοποιούντος τὰς ἀνάγκας τοῦ βίου τούτου καὶ ἔδωσε τὸ προβάδισμα εἰς τὴν λογικὴν ἐρμηνείαν καὶ τὴν πρακτικὴν θεώρησιν τῶν προβλημάτων τῶν συνδεσμένων μὲ τὴν ὑπαρξίν του καὶ τὸν τρόπον τῆς ζωῆς του. Καί, ἐνῶ εἰσῆλθαμεν εἰς τὸν χώρον τῆς Θείας Χάριτος καὶ ἐγνωρίσαμε τὴν ἀληθειαν τοῦ Θεοῦ, ἐνῶ ἐγίναμε συμπολίται τῶν ἁγίων καὶ οἰκτεῖοι τοῦ Δημιουργοῦ, ἐπεστρέψαμεν ἐπὶ τὰ ταπεινά καὶ ἡ κυρία μέριμνα τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ τὸ νόημά της καὶ τὸ ἰδανικόν της ἀναλίσκονται καὶ συνοψίζονται εἰς τὸ «τί φάγωμεν ἢ τί πίωμεν ἢ τί περιβαλώμεθα» (Ματθ. στ', 32).

Ἀκριβῶς ἡ ἐχθρική αὐτῆ θέσις τοῦ ἀνθρώπου ὠδήγησεν εἰς παραφθορὰν τοῦ νόηματος τῆς ὑπάρξεώς του, εἰς τὴν ἄρνησιν τοῦ ἰδίου ἑαυτοῦ. Διότι δὲν ζητεῖ ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ «πρῶτον τὴν βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ τὴν δικαιοσύνην αὐτοῦ» (Ματθ. στ', 33), ἀλλὰ ἀπορροφᾷ καὶ ἀναλίσκει τὸ σύνολον τῶν σωματικῶν καὶ πνευματικῶν του δεξιότητων καὶ δυνάμεων εἰς τὴν ἴδρυσιν τῆς ἰδικῆς του δικαιοσύνης καὶ βασιλείας, τοῦτέστι τῆς ὑλικῆς εὐημερίας καὶ προόδου του, τῆς ἰδικῆς του περὶ δικαιοσύνης καὶ ἀληθείας ἀντιλήψεως, ἧτις πόρρω ἀπέχει τῆς δικαιοσύνης καὶ τῆς ἀληθείας τοῦ Θεοῦ. Αὐτὴ ἡ καταθλιπτικὴ ὑπεροχὴ τοῦ ὑλικοῦ στοιχείου ἐν τῇ ἀνθρωπίνῃ ὑποστάσει παρέφθειρε τὰ νοήματά μας καὶ ἐξησθένησε τὰς διανοίας μας, τὰς ὁποίας καὶ ἀπέστρεψεν ἀπὸ τὸ Φῶς. Ἐργαζόμεθα «τὴν θρῶσιν τὴν ἀπολλυμένην» (Ἰωάν. στ', 27). Αὐτὴ εἶναι ἡ τραγικὴ πλάνη μας. Καὶ εἰς αὐτὴν ὀφείλεται ἡ περιφρόνησις πρὸς τὴν ἠθικὴν καὶ πνευματικὴν ζωὴν τοῦ Εὐαγγελικοῦ Νόμου, πρὸς τὰς ὑψηλὰς πνευματικὰς ἀξίας. Ἡ θρησκεία τοῦ πνεύματος ἀντικατεστάθη ἀπὸ τὴν θρησκείαν τῆς σαρκός. Καὶ εἰς τὸν κενὸν θρόνον τοῦ Θεοῦ ἀνεβιδάσαμε καὶ πάλιν τὰ εἰδῶλα, τὴν ἐπιστήμην, τὴν τεχνικὴν, τὴν μαγείαν, τὸν ἐλεύθερον ἔρωτα. Ἐντὸς τοῦ κόσμου τούτου ζητοῦμε τὴν λύσιν τοῦ προβλήματος τῆς ὑπάρξεώς μας καὶ τὸ ἔσχατον νόημα τῆς ζωῆς μας.

Ποιμαντικά Θέματα

Ο ΕΞΟΜΟΛΟΓΟΣ ΠΟΙΜΗΝ

ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΟΥ ΒΑΤΡΑΧΟΥ

Β'

Ἡ σύλληψις ἐνὸς βατράχου συνδέεται μὲ πολλὰς δυσκολίας, ἀν' ἐπιχειρῆται ὑπὸ ἐνὸς μόνου κυνηγοῦ. Διὰ τοῦτο ἐκεῖνος ποῦ θέλει νὰ συλλάβῃ ἓνα θάτραχον μηχανεύεται τρόπους μὲ τοὺς ὁποίους εἶναι δυνατὸν νὰ ἐπιτύχῃ τὸν σκοπὸν τοῦ εὐκολώτερον. Ἄλλ' ὁ πλέον σίγουρος τρόπος εὐχερεστεράς συλλήψεως ἐνὸς βατράχου εἶναι ἡ συνεργασία τοῦ κυνηγοῦ μὲ κάποιον, ποῦ θὰ ἤμποροῦσε νὰ τὸν βοηθήσῃ ἀποτελεσματικῶς εἰς τὸ ἔργον τοῦτο.

Εἰς τὴν περίπτωσιν τοῦ ποιμένου ὁ μόνος κατάλληλος συνεργάτης του εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς συλλήψεως τοῦ βατράχου εἶναι ὁ φιλοξενῶν ἐντὸς τοῦ τὸν θάτραχον, δηλ. ὁ ἐξομολογούμενος. Διὰ τὸν λόγον αὐτὸν ὁ πνευματικὸς ὀφείλει νὰ παιδαγωγῇ αὐτὸν οὕτως ὥστε νὰ μανθάνῃ ὁ ἐξομολογούμενος νὰ παρακολουθῇ τὰ «αἰφνίδια» πηδήματα τοῦ βατράχου εἰς τὸ βάθος τοῦ ἐσωτέρου ψυχικοῦ του κόσμου.

Πρὶν δὲ μνηθῆ οὗτος εἰς τὴν δυσχερεστάτην τέχνην τῆς ἀντικειμενικῆς ἐνδοσκοπήσεως, πρέπει νὰ ἐκκινήσῃ ἀπὸ τὴν βασικὴν ἀρχήν, τὴν ὁποίαν θέτει ὁ ὅσιος Ἰωάννης ὁ Σιναΐτης καὶ συμφώνως πρὸς τὴν ὁποίαν «εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀπαλλαγῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν αἰσχύνην χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ αἰσχύνην». «Μὴν ἀπατάσαι, ὦ υἱὲ καὶ ὑπήκουε τοῦ Κυρίου, ἀπὸ τὸ πνεῦμα τῆς οἰήσεως καὶ παρουσιάξεις τὰ ἁμαρτήματά σου ὡς νὰ τὰ ἔπραξε ἄλλο πρόσωπο καὶ ὄχι ἐσύ. Δίδου εἶναι ἀδύνατον νὰ ἀπαλλαγῇ κανεὶς ἀπὸ τὴν αἰσχύνην χωρὶς νὰ αἰσθανθῇ αἰσχύνην. Συνηθίζου πολλές φορές οἱ δαίμονες νὰ μᾶς καταφέρνουν ἢ νὰ μὴν ἐξομολογώμεθα ἢ νὰ παρουσιάζωμε τίς ἁμαρτίες μας ὡς νὰ τίς διέπραξε κάποιος ἄλλος ἢ νὰ ἐπιρρίπτωμε σὲ ἄλλους τὴν αἰτία»¹. Ἡ σχεδὸν παγία αὕτη τακτικὴ

1. Ἰδὲ Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου Κλίμαξ (Εἰσαγωγὴ—κείμενον μετὰφρασις—σχόλια—πίνακες) ὑπὸ Ἀρχιμ. Ἰγνατίου. Ἔκδ. Ἰ. Μ. τοῦ Παρακλήτου. Ὁρωπὸς—Ἀττικῆς 1978, Λόγος Δ' Περί ὑπακοῆς, πρῆρ. 55.

τοῦ ἐνόχου ἀνθρώπου σημαίνει ὅτι οὗτος (εἴτε συνειδητῶς εἴτε ἀσυνειδητῶς) ἀποφεύγει νὰ ἀναγνωρίσῃ τὴν ὑπαρξίν τοῦ βατράχου. Διὰ τοῦτο κλείει τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐνώπιον τῆς πραγματικότητος τοῦ βατράχου.

Ἡ τακτικὴ αὐτὴ τοῦ ἐξομολογουμένου παρέχει βεβαίως τὴν ἄνεσιν εἰς τὸν βάτραχον νὰ πηδᾷ μὲ ἄνεσιν, ὅσον θέλει. Δυσχεραίνει δὲ συγχρόνως τὴν προσπάθειαν τοῦ πνευματικοῦ νὰ ἀνοίξῃ διάλογον τοῦ ἐξομολογουμένου μὲ τὸν «προσωπικόν» τοῦ βατράχου. Διὰ τοῦτο ἀκριδῶς προέχει, εἰς τὴν προσπάθειαν τῆς ἐπιδοθηθείας τοῦ ἐξομολογουμένου δι' αὐθεντικὴν αὐτογνωσίαν, ἢ κατόρθωσις τῆς ὑπερνήκησεως ἐκ μέρους τοῦ τῆς προσωπικῆς δυσκολίας νὰ παραδέχεται τὴν παρουσίαν καὶ δράσιν τοῦ βατράχου. Καὶ ἡ ὑπερνήκησις τῆς δυσκολίας αὐτῆς ἐπιτυγχάνεται διὰ τῆς εἰλικρινοῦς παραδοχῆς τῆς προσωπικῆς τοῦ ἐνοχῆς διὰ τὰ ἁμαρτήματα ἐκείνα, τὰς ἀδυναμίας καὶ τὰς ἐλλείψεις, τὰς ὁποίας θέτει ἐνώπιον τοῦ πνευματικοῦ τοῦ πρὸς θεραπείαν καὶ διόρθωσιν. «Ἐεγύμνωσε, ξεγύμνωσε τὸ τραῦμα σου στὸν ἰατρό. Μὴν ἐντραπῆς, ἀλλὰ λέγε: «Ἰδικό μου, πάτερ, εἶναι τὸ τραῦμα, ἰδική μου ἢ πληγῆ. Ἡ ἰδική μου ραθυμία τὸ προξένησε καὶ ὄχι κάτι ἄλλο. Κανεὶς ἄλλος δὲν εἶναι αἴτιος τῆς ἁμαρτίας μου, οὔτε ἄνθρωπος οὔτε διάβολος οὔτε σῶμα οὔτε ἄλλο τίποτε, παρὰ μόνο ἡ ἀμέλειά μου»².

Μία τοιαύτη θέσις τοῦ ἐξομολογουμένου ἐνώπιον τοῦ ἑαυτοῦ τοῦ καὶ τῆς «αἰσχύνης» τοῦ φέρει αὐτὸν ἐνώπιον τοῦ βατράχου. Κυρίως δὲ καθιστᾷ αὐτὸν ἱκανὸν νὰ ρίπτῃ κεραυνοβόλον βλέμμα ἐπὶ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ βατράχου. Οὕτω δὲ «γοητεύει» καὶ καθηλώνει αὐτὸν εἰς τὴν πλέον εὐνοϊκὴν θέσιν διὰ τὸν ποιμένα. Ἄλλ' ἀσφαλῶς ἴσως τότε δὲν χρειάζεται νὰ τὸν συλλάβῃ ὁ πνευματικός, ἐφ' ὅσον ἤδη αὐτὴ ἡ καθήλωσις εἶναι συγχρόνως καὶ σύλληψις τοῦ βατράχου ἀπὸ τὸν ἴδιον τὸν ἐξομολογούμενον.

Εἰς τὴν περίπτωσιν αὐτὴν ὁ βάτραχος ἐκδιώκεται καὶ ἡ βίωσις τῆς εὐαγγελικῆς ἀληθείας καθαίρεται ἀπὸ τὴν «περιπεπλεγμένην» μὲ αὐτὴν κακίαν. Ἀλλὰ τὸ πᾶν εἶναι νὰ ἔχῃ ἐξοικειωθῇ προηγουμένως ὁ ἐξομολόγος μὲ τὸ ἰδιαιτέρον τοῦτο εἶδος «βατραχοκνηγητοῦ». Καὶ τὸ σπουδαιότερον, νὰ ἔχῃ κνηγηθῆσιν τοιούτους βατράχους εἰς τὴν προσωπικὴν τοῦ ψυχικὴν περιοχὴν...!

I. K.

2. Ἀνωτέρω πηρρ. 56.

ΣΩΤΗΡΙΟΝ ΕΤΟΣ 1979

ΤΑ ΣΩΤΗΡΙΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΘΕΙΑΣ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ ΕΠΙΦΑΝΕΙΑΣ!

Παρά τὰς ἀντιδράσεις τοῦ Σατανᾶ τῆς Ἀμαρτίας, τῆς κακίας, τοῦ ἐγκλήματος, τοῦ φρυάξαντος Ἡρώδου τοῦ αἰμοσταγοῦς, ἡ Βασιλεία τοῦ Ἁγίου Θεοῦ, διὰ τῆς Γεννήσεως τοῦ Θείου Βρέφους τῆς Φάτνης τῆς Βηθλεέμ, ἐγκαθιδρύθη, ἐν τῷ κάστρῳ, πλήτουςα καὶ ἐλέγχουσα ἀνηλεῶς τὴν πλάνην καὶ τὴν κακίαν καὶ θεμελιοῦσα τὴν Ἀλήθειαν, τὴν Ἀγάπην, τὴν Ἀγιότητα! Τὰ εἶδωλα καὶ πᾶσαι αἱ σατανικαὶ καὶ ὀργιαστικαὶ θρησκείαι τῆς διαφθορᾶς κατησχύνθησαν. Ἡ Σιών ηὐφράνθη, τοῦ προσδοκωμένου Θεοῦ Σωτῆρος φανερωθέντος ἐν αὐτῇ. Ἡ Ἐπιφάνεια τοῦ Θεοῦ Σωτῆρος, ἐλθόντος ὡς τελείου Θεοῦ καὶ τελείου ἀνθρώπου ἐν τῷ θεανδρικῷ προσώπῳ τοῦ Κυρίου Ἰησοῦ Χριστοῦ, ἔθεσεν εἰς τοὺς καλοπροαιρέτους ἀνθρώπους τοῦ Θεοῦ κανόνα καὶ μορφήν ζωῆς. Ἐχάρισε δύναμιν κατὰ τῆς ἀμαρτίας εἰς τὴν θέλησιν, φῶς εἰς τὸν νοῦν, εὐφροσύνην εἰς τὴν καρδίαν τῶν πιστῶν Χριστιανῶν, νόημα εἰς τὴν παρούσαν καὶ τὴν μέλλουσαν ζωὴν! Μὲ τὴν Ἐπιφάνειαν τοῦ Θεοῦ Σωτῆρος «φῶς ἀνέτειλε τοῖς δικαίοις καὶ τοῖς εὐθέσι τῇ καρδίᾳ εὐφροσύνη» (Ψ. 98,11). Διηυκρινίσθη ἡ ἔννοια τῆς ζωῆς, ἐν τῷ παρόντι κόσμῳ. Ἐλύθη τὸ μυστήριον τοῦ πόνου. Κατηυγάσθησαν αἱ ὀρίζοντες τοῦ Ὑπερέραν καὶ τῆς Αἰωνιότητος. Ὁ ταλαίπωρος θνητὸς ἄνθρωπος, ὁ ὀδοιπόρος τῆς κοιλάδος ταύτης τοῦ θανάτου, λαμβάνει ἐγγυήσεις θεϊκᾶς, βεβαιούσας ὅτι ὁ τηρῶν τὴν πίστιν καὶ τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ «θάνατον οὐ μὴ θεωρήσει εἰς τὸν αἰῶνα» (Ἰω. 8,51).

Καὶ ἂν ἀκόμη χιλιάς λυμμένων ἀσεβῶν πίπτει ἀριστερόθεν του, μυριάς δὲ δαιμονίων ἐφορμᾷ δεξιόθεν του, αὐτὸς δὲν θά θιγῆ, καθ' ὃν τρόπον οἱ πιστοὶ Ἰσραηλῖται ἔμενον ἀνέπαφοι, ἐνῷ ὁ ἐξολοθρευτῆς Ἄγγελος ἐπάτασσε τοὺς θεομάχους καὶ τυραννικοὺς Αἰγυπτίους σωρηδόν, δεξιὰ καὶ ἀριστερά. Τὸ μήνυμα τῆς Βηθλεέμ, τὸ μήνυμα τοῦ Ἰορδάνου, τὸ μήνυμα τοῦ Γολγοθᾶ καὶ τῆς δισχιλιετοῦς Ἱστορίας τοῦ Χριστιανισμοῦ, λίαν παρήγορον, διὰ τὸν ἀγχόμενον

ἄνθρωπον τοῦ πλήρους ἀντιφάσεων καὶ ἀπογοητεύσεων αἰῶνός μας, εἶναι ὅτι ὁ Θεὸς προστατεύει τοὺς πιστοὺς του! Ἐνῶ οἱ μακρύνοντες ἐαυτοὺς ἀπὸ τοῦ Θεοῦ ἀπολοῦνται, οἱ ἀσεβεῖς ἐξολοθρευθήσονται καὶ τὰ ὀψώνια τῆς ἁμαρτίας, τῆς ἀσεβείας καὶ ἀμετανοήτου φαυλότητος εἶναι θάνατος! Αἱ ἐπαγγελίαι τῆς ἀνθρωπίνης λογικῆς, τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης, τῆς ἀνθρωπίνης τεχνολογίας, αἱ ὑποσχέσεις τὴν ἐπίλυσιν τῶν ἀλύτων τῆς ἀνθρωπότητος προβλημάτων καὶ ἐδεμικὴν εὐδαιμονίαν εἰς αὐτήν, ἀπεδείχθησαν ἀνίσχυροι, φροῦδαὶ καὶ ἀπατηλαί, διδάξασαι, διὰ πολλοστήν ἐν τῇ Ἱστορίᾳ φορὰν, τὸ αἰωνίου κύρους Γραφικὸν «Ματαία σωτηρία ἀνθρώπου. Ἐν τῷ Θεῷ ποιήσομεν δύναμιν καὶ αὐτὸς ἐξουθενώσεται τοὺς θλίβοντας ἡμᾶς» (Ψ. 59, 14). Αἱ ὑποσχέσεις καὶ ἐγγυήσεις ἀσφαλείας, αἱ διὰ μεγαλοστόμων θεσπιάσεων διακηρυχθεῖσαι καὶ ἐπανειλημμένως καταπατηθεῖσαι καὶ θαναύσως γελοιοποιηθεῖσαι ἀναγκάζουν ἡμᾶς εἰς τὸν Οὐρανὸν νὰ στρέψωμεν τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν καὶ μετὰ πίστεως καὶ εὐλαβοῦς ἐλπίδος νὰ ψιθυρίσωμεν: «Ἀπὸ φυλακῆς πρώτης, μέχρι νυκτός, ἀπὸ φυλακῆς πρώτης ἐλπισάτω ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ἐπὶ τὸν Κύριον — Ὅτι παρὰ τῷ Κυρίῳ τὸ ἔλεος καὶ πολλὴ παρ' Αὐτῷ λυτρώσεις καὶ αὐτὸς λυτρώσεται τὸν λαὸν Αὐτοῦ ἐκ πασῶν τῶν ἀνομιῶν αὐτοῦ!» Ἄθετοῦν τὰς ὑποσχέσεις τῶν οἱ Μεγάλοι καὶ Ἰσχυροὶ τῆς Γῆς, κατὰ τὰς ἐκάστοτε ἀπαιτήσεις τῶν ποικίλων διπλωματικῶν σκοπιμοτήτων καὶ συμφερόντων των; Δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ ἀποκαρδιοθῶμεν καὶ ἀπελπισθῶμεν ἢ Πίσις; Ἄλλ' ἐμβάλλει, εἰς τὸ στόμα μας, λόγους εὐψυχίας καὶ αἰσιοδοξίας: «Κύριος ἐμοὶ βοηθὸς καὶ γὰρ ἐπέψομαι τοὺς ἐχθρούς μου — Ἀγαθὸν πεποιθέναι ἐπὶ Κύριον ἢ ἐλπίζειν ἐπ' ἄρχοντας». Εἰς τὰ Συνέδρια τῶν Ὄργανισμῶν καὶ εἰς τὰ Διεθνή Δικαστήρια, τὰ μεγάλα συμφέροντα καὶ οἱ ἄκαρδοι συγκερασμοὶ τῶν ἀπόψεων καὶ ἀξιώσεων καταπνίγουν τὴν ἀλήθειαν τοῦ πτωχοῦ, στραγγαλίζουσαν τὸ δίκαιον καὶ τὴν τιμὴν τοῦ ἀδυνατοῦ;

Ἡ θεόπνευστος καὶ σώτηρα Βίβλος διανοίγει φωτεινὴν διέξοδον ἐλπίδος καὶ αἰσιοδοξίας, κινουσα τὴν καρδίαν καὶ τὰ χεῖλη ἡμῶν εἰς προσευχὴν « πάντα τὰ ἔθνη ἐκύκλωσάν με καὶ τῷ ὀνόματι Κυρίου ἡμυνάμην αὐτούς. Ἐκύκλωσάν με, ὡσεὶ μέλισσαι κηρίον καὶ ἐξεκαύθησαν ὡς πῦρ ἐν ἀκάνθαις». — «Ἰσχύς μου καὶ ὕμνησίς μου ὁ Κύριος καὶ ἐγένετό μοι εἰς σωτηρίαν» (Ψ. 117, 6).

Ἀσθένεια καὶ ἀδυναμία ἀπειλοῦν νὰ κόψουν προῶρως τῆς ζωῆς μας τὸ νῆμα, πρὶν ἢ προλάβωμεν καὶ ὀλοκληρώσωμεν τὰς ἐκκρεμότητάς μας μὲ τὸν Θεόν, τὴν συνείδησίν μας καὶ τοὺς συνανθρώπους μας; Καὶ πάλιν ἡ Πίστις εἰς Θεὸν ζῶντα, φιλόστοργον καὶ φιλόψυχον Πατέρα Παντοκράτορα ὀπλίζει τὸ θάρρος μας καὶ κρατύνει τὰς ἐλπίδας μας, ἐπὶ τὴν ἀνάρρωσιν καὶ τὴν ἀναζωογόνησιν, ἐξάγουσα ἡμᾶς εἰς τὴν διέξοδον τῆς παντοδυνάμου προσευχῆς· «Ὁ ὁκ ἀποθανοῦμαι ἀλλὰ ζήσομαι καὶ διηγῆσομαι τὰ ἔργα Κυρίου. Παίδεύων ἐπαίδευσέ με ὁ Κύριος καὶ τῷ θανάτῳ οὐ παρέδωκέ με! ὦ Κύριε, σῶσον δὴ, ὦ Κύριε εὐόδωσον δὴ» (Ψ. 129, 6).

Μὲ τοιαύτην πίστιν καὶ τοιαύτην πεποίθησιν, αἱ Ἑλληνες Ὁρθόδοξοι Χριστιανοί, ὁ νέος περιούσιος λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὃς λάβωμεν τὸ Νέον Σωτήριον Ἔτος 1979 ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Αἰωνίου, τοῦ Παλαίου τῶν Ἡμερῶν, Παντοκράτορος Θεοῦ, «Ὅστις δι' ἡμᾶς τοὺς πιστοὺς Του ἀνθρώπους καὶ τὴν ἡμετέραν σωτηρίαν συγκατέβη εἰς τὴν ἐνανθρώπησιν, εἰς τὸν νηπιασμὸν τοῦ σταύλου, εἰς τὸν σκληρὸν θάνατον τῶν στερήσεων καὶ τοῦ κατατρεγμοῦ καὶ εἰς τὸ μαρτύριον τοῦ Σταυροῦ, ἵνα ἡμεῖς ἐπὶ χρησταῖς ἐλπίσι καὶ ἀμετακινήτῳ ἐπιμονῇ «δι' ὑπομονῆς τρέχωμεν τὸν προκειμένον ἡμῖν ἀγῶνα ἀφορῶντες εἰς τὸν Ἀρχηγὸν καὶ τελειωτὴν τῆς πίστεως Ἰησοῦν» (Ἐβρ. 12, 2).

Αὐτοῦ ἡ πανσθενουργὸς καὶ σωτήριος θεία Χάρις πληροῖ τὸν νέον ἐνιαυτὸν τῆς χρηστότητός Του καὶ εἶη μετὰ πάντων ἡμῶν.

Ἄρχιμ. ΕΥΘΥΜΙΟΣ ΕΛΕΥΘΕΡΙΑΔΗΣ Πτ. Θ., Φ.

ΡΩΜΑΝΟΣ Ο ΜΕΛΩΔΟΣ
ΚΑΙ ΑΓΙΟΣ ΠΑΝΤΕΛΕΗΜΩΝ*

Ο ἴκος ζ'

Ἰησοῦς ὁ ἀποστειλάς
 τῷ εὐνούχῳ τὸν Φίλιππον
 καὶ Κηφᾶν τῷ Κορνηλίῳ,
 αὐτὸς ἐξαπέστειλε τῷ συνειῶ
 τὸν προεσύτερον Ἐρμόλαον·
 ὃς εὐρῶν τὸν γενναϊόφρονα,
 πύθειται τὴν γενεὰν αὐτοῦ
 καὶ τὸ ποίας θρησκείας ὑπάρχουσιν,
 τὴν παιδείαν καὶ τὸ κῦρος.
 Πρὸς ταῦτά φησιν. «Υἱὸς μὲν εἰμι
 Ἕλληνας συγκλητικοῦ,
 μητρὸς δὲ Χριστιανῆς·
 τελευτᾷ δὲ ἡ τοιαύτη
 εὐχομένη· Σῶσον ἡμᾶς, Ἄγιε».

Διηγηματικὸν εἶναι καὶ τοῦ παρόντος οἴκου τὸ περιεχόμενον καὶ ἔχει στενὴν — ὡς ἀλλαχοῦ περὶ τῆς ἀκροστιχίδος ὁμιλοῦντες εἶπομεν — σχέσιν μὲ τὸν προηγούμενον. Ὁ ποιητικὸς ὅμως λόγος εἰς τὴν λύραν τοῦ Ρωμανοῦ σπανίως περιπίπτει εἰς λεκτικὴν ἀδράγειαν καὶ ἔτι σπανιώτερον μένει στατικὸς. Μὲ τὴν ἀγωνιστικὴν ψυχὴν τοῦ λυρικοῦ ποιητοῦ ὁ λόγος καθίσταται συνεχῆς κίνησις, μὲ σφύζοντα τὸν μυστικὸν παλμὸν τῆς ἐσωτερικῆς του ἀρμονίας. Τοῦτο, βεβαίως, εἰς ἐπιστήμην, ψυχρῶς ἀνατέμνουσαν καὶ ἐρευνῶσαν τοιαῦτα κείμενα, εἶναι ψιλὸς λόγος. Ἄλλ' ἔάν, μακρὰν που τῶν σπουδαστηρίων, εἰς βυζαντινὸν τι Μοναστηριακὸν καθολικόν,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 579 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23-24 τεύχους.

ἀκούσωμεν τὸν ὕμνον ψαλλόμενον καὶ παρατηρήσωμεν μὲ πόσῃ χάριν αἱ λέξεις ὑποτάσσονται εἰς τὸ μέλος καὶ τὸ μέλος εἰς τὴν ὄλην ἑσωτερικὴν διάθεσιν τῆς φλογιζομένης καρδίας τοῦ ποιητοῦ, θὰ πεισθῶμεν ὅπωςδὴποτε περὶ τούτου.

Διὰ τοῦ οἴκου τούτου ὁ ποιητὴς, εἰσάγει τὸν Ἅγιον εἰς τὸν περίβολον τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας — εἰς αὐτὴν τὴν Ἐκκλησίαν εἰσέρχεται ἀργότερον, διὰ τοῦ Ἁγίου Βαπτίσματος. Δανείζεται δὲ πάλιν εἰκόνας καὶ πρόσωπα τῆς Κ. Δ., διὰ νὰ παρουσιάσῃ καὶ παρομοιάσῃ πρὸς αὐτὰ τὴν ἐκλογὴν καὶ τὴν ὑπὸ τοῦ Ἑρμούλου, διὰ τῆς χάριτος τοῦ Κυρίου, ἀλιεῖαν τοῦ Ἁγίου. Ὁ Ἰησοῦς, Ὅστις, εἰδικῶς διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ δυνάστου τῆς Κανδάκης, ἀπέστειλε τὸν Φίλιππον καὶ διὰ τὴν σωτηρίαν τοῦ ἑκατοντάρχου Καρνηλίου τὸν Ἀπόστολον Πέτρον, αὐτός, εἰς τὴν κατάλληλον στιγμήν, ἔστειλε καὶ εἰς τὸν συνετὸν Παντελεήμονα τὸν πρεσβύτερον Ἑρμόλαον.

Ὁ ποιητὴς ἀποφεύγει νὰ περιγράψῃ λεπτομερῶς τὰς συνομιλίαις τῆς πρώτης γνωριμίας τοῦ Ἁγίου μὲ τὸν Ἑρμόλαον. Δι' αὐτῶν θὰ περιέπιπτεν εἰς πεζολογίαν. Διὰ τῆς πλαγίας προτάσεως τοῦ ς' στ., προστοιμᾶζει τὸν διάλογον, ὁ ὁποῖος θὰ ἐξακολουθήσῃ, συνεχιζόμενος μέχρι τέλους καὶ τοῦ ἡ' οἴκου.

...εὐὲν (ὁ Ἑρμόλαος) τὸν γενναίόφρονα
πύθεται τὴν γενεὰν αὐτοῦ
καὶ τὸ ποίας θρησκείας ὑπάρχουσιν,
τὴν παιδείαν καὶ τὸ κῦρος.

Ὅταν δὲ ὁ Παντελεήμων λέγῃ τὰ περὶ τῆς καταγωγῆς του, ὁ Ἑρμόλαος λαμβάνει ἀφορμὴν ἀπὸ τὸ δίστιχον,

Ἕλληνος μὲν συγκλητικοῦ
μητρός δὲ Χριστιανῆς,

διὰ ν' ἀπευθύνῃ τοὺς πρώτους πνευματικοὺς λόγους, οἱ ὁποῖοι μὲ τὸ πλούσιον καὶ θερμὸν αἴσθημά των, πληροῦν ὄλον τὸν ἡ' οἶκον.

(Συνεχίζεται)

Π. Β. ΠΑΣΧΟΣ

Η ΠΟΛΥΩΝΥΜΟΣ ΚΟΡΗ

ΑΝΘΟΣ — ΚΡΙΝΟΝ*

Ἐν περιλήψει· καλοῦμεν τὴν Παναγίαν ἡδύπνοον κρίνον, πανάσιλον κρίνον, καθαρώτατον κρίνον, κρίνον εὐωδέστατον, τηλαυγές κρίνον, κοιλάδων ἄνθος, ἄνθος ὠραιότατον, ἄνθος τῆς ἀφθαρσίας, ἄνθος πανεύσομον⁸³ καὶ τέλος μυστικὸν ἄνθος.

Αὐτὸ τὸ μυρίπνοον κρίνον αὐτὸ τὸ ὠραιότατον ἄνθος, αὐτὴν τὴν νεάνιδα Νύμφην ὕμνουσιν οἱ Χριστιανοὶ ἀνὰ τοὺς αἰῶνας καὶ εἰς τὴν κραταιὰν βόθθειαν αὐτῆς ἐλπίζουσιν ἀκραδάντως. Ἐρχονται πλησίον τῆς διὰ τὴν θαυμάσουν τὸ ἀσύγκριτον κάλλος αὐτῆς καί, ὡς λογικὸν κρίνον καὶ ἄνθος, τὰ ζητήσουν τὰ τοὺς γεμίσει τὴν ψυχὴν μὲ ἄρωμα πνευματικόν. Ὅσον καὶ ἂν περιποιηθῆ ὁ ἄνθρωπος τὸ σαρκίον του (μὲ πλούσια φαγητά, πολυτελεῖ ἐνδύματα, χρυσαφικά, ἀξιώματα) οὐδὲν προσθέτει εἰς τὸν ἑαυτόν του, ἐφ' ὅσον ἀπουσιάζει ἡ ὁμορφιά, τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς. Κατὰ τὸν ἱερὸν Χρυσόστομον· «Τὸ μὲν κάλλος τοῦ σώματος καὶ νόσον ἐμάρανε καὶ πλῆθος χρόνου διέφθειρε, καὶ γῆρας ἔσθεσε, καὶ θάνατος ἐπελθὼν ἀνείλεν ἅπαν· τὸ δὲ τῆς ψυχῆς οὐ χρόνος, οὐ νόσος, οὐ γῆρας, οὐ θάνατος, οὐκ ἄλλο οὐδὲν τῶν τοιούτων λυμήνασθαι, ἀλλὰ μένει διηγεκῶς ἀνθοῦν»⁸⁴. Ἡ παραμέλησις τῆς ψυχῆς καὶ ἡ περιποίησις τοῦ σώματος ὀδηγεῖ εἰς συμφοράς. Κατὰ τὸν σοφὸν τῆς ἀρχαιότητος Πλάτωνα· «Πολέμους καὶ στάσεις καὶ μάχας οὐδὲν ἄλλο παρέχει ἢ τὸ σῶμα καὶ αἱ τούτου ἐπιθυμίαι»⁸⁵. Ἀνάγκη ἐπείγουσα ὅπως ὁ ἄνθρωπος ἀγωνισθῆ σθεναρῶς διὰ τὴν ὁμορφίαν, τὸ κάλλος τῆς ψυχῆς. Θὰ τὸ κατορθώσῃ πλησίον τῆς Ἐκκλησίας, πλησίον τοῦ Χριστοῦ καὶ τῆς πανασπίλου Μητρὸς του καὶ ὄχι ἀγωνιζόμενος μόνος του.

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 523 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 20 τεύχους.

83. Φεβρ., 10.

84. Περὶ ἀκαταλήπτου 556 AB· λόγος 12ος. Βιβλιοθήκη τῶν Ἑλλήνων, τοῦ Ἑλληνικοῦ ἐκδοτικοῦ ὀργανισμοῦ.

85. Φαίδων, 11.

Ο Υ Ρ Α Ν Ο Σ

Ἐξαντέλειεν ἡ Παναγία εἰς ἡμᾶς τὸν ἥλιον τῆς δικαιοσύνης Χριστόν, διὸ καὶ Οὐρανὸς ὀνομάζεται· «᾽Ωφθης οὐρανός, Θεοκυῆτορ, ἔξανατέλλασα ἡμῖν τὸν τῆς δικαιοσύνης ἥλιον, φωτίζοντα ἡμᾶς ἐπιγνώσει θεογνωσίας»⁸⁶. Τὸν φυσικὸν ἥλιον ἐλάτρευσαν οἱ ἀρχαῖοι ὡς Θεόν, λόγῳ τῆς μεγίστης αὐτοῦ ὠφελιμότητος. Ἄν παύσῃ οὗτος νὰ ἀνατέλλῃ, ἀπόλυτον σκότος θὰ καλύψῃ τὴν γῆν, τὸ ψῦχος θὰ κυριαρχήσῃ ἀπ' ἄκρου εἰς ἄκρον, διὰ νὰ σῶσῃ ἐντὸς ὀλίγου, διὰ παντός, πᾶν ἔχνος ζωῆς. Θὰ γίνῃ τότε ἡ γῆ ἐν ἀπέραντον νεκροταφείον. Πράγματι τὸ πολυτιμότεον αὐτὸ ἀγαθόν, ὁ φυσικὸς ἥλιος θὰ χαθῇ μίαν τῶν ἡμερῶν, ὡς καὶ ἡ γῆ καὶ οἱ οὐρανοί· »Ἡξεῖ δὲ ἡ ἡμέρα Κυρίου ὡς κλέπτῃς ἐν νυκτί, ἐν ἣ οὐρανοὶ ροιζήθῃον παρελεύσονται, στοιχεῖα δὲ καυσούμενα λυθήσονται, καὶ γῆ καὶ τὰ ἐν αὐτῇ ἔργα κατακαήσεται»⁸⁷ δηλαδή· θὰ ἔλθῃ ἡ ἡμέρα τοῦ Κυρίου (ἡ 6' παρουσία), κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ κριθῇ ὁ κόσμος. Καὶ θὰ ἔλθῃ ἔξαφνα, ὡσάν τὸν κλέπτῃν κατὰ τὴν νύκτα. Κατ' αὐτὴν δὲ τὴν ἡμέραν οἱ οὐρανοὶ μὲ βοὴν καὶ πάταγον θὰ παρέλθουν, τὰ δὲ οὐράνια σώματα διὰ τῆς καύσεως θὰ διαλυθοῦν, καὶ ἡ γῆ καὶ τὰ ἔργα ποῦ θὰ ὑπάρχουν εἰς αὐτὴν θὰ κατακαοῦν⁸⁸. Παρὰ τὴν καταστροφὴν αὐτὴν δὲν θὰ παύσωμεν νὰ ὑπάρχωμεν. Ἄρα ὑπεράνω τοῦ φυσικοῦ ἡλίου ὑπάρχει ἄλλος ἥλιος, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ ὁ δημιουργὸς τοῦ σύμπαντος. Ἀντέλειεν ἐκ τῆς Παρθένου καὶ μακάριος ὁποῖος φωτίζεται ἀπὸ τὰς ζωογόνους αὐτοῦ ὑπερφυσικὰς ἀκτῖνας. Δὲν φοβεῖται τότε τὰ στοιχεῖα τῆς φύσεως, οὔτε καὶ τὴν ἔλλειψιν τοῦ φυσικοῦ ἡλίου, ἀκριβῶς, διότι ἡ ζωὴ ἐπεκτείνεται καὶ πέραν τῆς γῆς, εἰς τοὺς οὐρανοὺς, εἰς τοὺς ὁποῖους ὑπάρχει θέσις διὰ τοὺς πιστοὺς τοῦ Χριστοῦ. Ὑπάρχει θέσις δι' ἔλους τοὺς ἀνθρώπους, ἀρκεῖ ἔλοι νὰ πιστεύσουν εἰς τὸν Οὐρανὸν - Παναγίαν· «Ὁ περιβάλλων τὸν οὐρανὸν (τὸν φυσικόν) ἐν νεφέλαις, Πανάχραντε, ἄλλον οὐρανὸν σε ἔδειξεν ἐπὶ γῆς καὶ ἐκ σοῦ περιεβάλετο, ἄλλον τὸν ἀνθρωπὸν καὶ θεοὶ δι' οἶκτον ἀμέτρητον»⁸⁹. Ἀπὸ τὸν οὐ-

86. Ματ. 26, η'.

87. Β' Πέτρον, 3, 10.

88. Κατὰ μετάφρασιν Παν. Τρεμπέλα ἰδὲ «Ἡ Καινὴ Διαθήκη μετὰ συντόμου Ἑρμηνείας, αἱ Ἐπιστολαὶ καὶ ἡ Ἀποκάλυψις», σελ. 456.

89. Ὅκτ. 28, ζ'.

ραγόν - Παναγίαν περιεβλήθη ὁ Χριστὸς δλόκληρον τὴν ἀνθρωπί-
νην σάρκα καὶ τὴν ἀνύψωσεν εἰς οὐρανοὺς πνευματικούς. Τοῦτο δέ,
ἔνεκα συμπονοίας, ἀγάπης καὶ μόνον πρὸς τὸν ἄνθρωπο. Ὁ οὐρα-
νὸς - Παναγία ἔγινεν ἡ αἰτία νὰ θεωθῇ ὁ ἄνθρωπος, νὰ ἐπαυέρη
τὸν οὐράνιον τόπον, τὸν ὁποῖο ἔχασε. Τίς φόβος ἂν καταστραφῇ
ὁ φυσικὸς οὐρανός, ἐφ' ὅσον εὐρίσκωνται οἱ πιστοὶ ὑπὸ τὴν προ-
στασίαν τοῦ πνευματικοῦ οὐρανοῦ; Τὴν ἀνέδειξεν ὁ Χριστὸς ἐπὶ
γῆς οὐρανὸν ἄλλον, νέον, διὰ νὰ προστρέχουν οὗτοι ἐκεῖ καὶ νὰ
εὐρίσκουν θεσπιστάτην ἀσφάλειαν. Ἀσφάλεια δὲν ὑπάρχει οὔτε
εἰς τὰ ἄστρα, οὔτε εἰς τοὺς αἰθέρας, τὰ ὄρη, τὰς πεδιάδας καὶ τὰς
θαλάσσας. Κάτω γενικῶς ἀπὸ τὸν φυσικὸν οὐράνιον χῶρον ὑπάρχει
ἀνασφάλεια, ἀβεβαιότης, σύγχυσις. Δὲν ἠθέλησεν ὁ Χριστὸς νὰ
ζοῦν οἱ πιστοὶ του συνεχῶς μὲ τὸ ἄγχος, τὸν φόβον εἰς τὰ στήθη
των. Ἔδωσε πρὸς τοῦτο εἰς τὴν γῆν τὸν νέον οὐρανόν· «Σήμερον
ἡ γῆ χορεύει» τὸν νέον γὰρ οὐρανὸν ἔδλεψε Θεοῦ τὸν τερπνότα-
τον ἀποτεχθέντα, ἐν ᾧ (εἰς τὸν ὁποῖον) οἰκήσας σαρκὶ (κατοική-
σας μὲ τὴν σάρκα, δηλαδὴ ὁ Χριστὸς), τῶν οὐρανῶν ἐπέκεινα (πέ-
ραν τῶν φυσικῶν οὐρανῶν) ἀναβιβάσει θροτοὺς καὶ θεώσει πάν-
τας ἀγαθότητι⁹⁰ (ἀπὸ ἀγαθότητα, ἀγάπην).

Ὁ οὐρανὸς - Παναγία εὐρίσκεται, κατὰ θαυμαστὸν τρόπον,
ὕψηλότερον τῆς γῆς καὶ τοῦ φυσικοῦ οὐρανοῦ· «Ὡς ἄλλον οὐρανὸν
τοῦ πρώην, Δέσποινα, δεχθεῖσαν ὑψηλότερον, σὲ δοξάζομεν, τὸν
Ἥλιον ἡμῖν τῆς δικαιοσύνης ἀνατείλασαν καὶ τὸ βαθύ τῆς ἀγνω-
σίας σκότος διώξασαν»⁹¹. Μακρὰν τῆς γῆς καὶ πέραν τῶν ἀπε-
ράντων φυσικῶν οὐρανῶν εὐρισκομένη ἡ Παναγία, εἰς τὰ θεῖα σκη-
νώματα, μεσιτεύει ὑπὲρ τῶν πιστῶν τέκνων της καὶ θαυματουργεῖ
μὲ τὴν χάριν της. Στέλλει ἀπὸ ἐκεῖ φῶς, ἀντλοῦσα ἀπὸ τὸν Ἥλιον
τῆς δικαιοσύνης Χριστόν, καὶ φωτίζει τὰ κατὰβαθα τῆς ψυχῆς
τῶν ἐσκοτισμένων· «Οὐρανὸν ὁ τανύσας βουλήματι ἄλλον οὐρα-
νὸν ἐπὶ γῆς ἀνέδειξε, θεογεννητορ Δέσποινα, καὶ ἐκ σοῦ τοῖς ἐν
σκότει ἀνέτειλεν»⁹². Ὁ Θεὸς ἔκαμε τοὺς οὐρανοὺς, ἀλλὰ δὲν τὸν
χωροῦν οἱ οὐρανοί. Ἐν τούτοις ἐχωρήθη εἰς τὸν οὐρανὸν - Πανα-
γίαν. Πῶς νὰ μὴ εἶναι τούτων ὑψηλότερος; Τὴν ὑμνοῦμεν τὸν 15
Αὐγουστον ὡς «ὕψηλότεραν τῶν οὐρανῶν» καὶ ὡς ὑπέρτερον τῶν
οὐρανῶν οὐρανόν; «Τὸ τερπνὸν παλάτιον τοῦ Χριστοῦ, ὁ εὐρυχω-
ρότατος τῶν οὐρανῶν οὐρανός ὁ ὑπέρτερος, σήμερον εἰσδέχεται...

90. Σεπτ. 7, θ'.

91. Νοεμ. 10, Στ'.

92. Σεπτ. 22, Στ'.

τήν δάσιν τῆς υπάρξεως (τόν Χριστόν)»⁹³. Καλεῖται καί ἐπίγειος οὐρανός· «Ἴδετε λαοί καί θαυμάσατε· τὸ ὄρος γάρ τὸ ἄγιον καί ἐμφανέστατον Θεοῦ, τῶν οὐρανίων βουνῶν ἐφύπερθεν αἴρεται, οὐρανός ἐπίγειος, ἐν ἐπουρανίῳ καί ἀφθάρτῳ χθονί οικιζόμενος (εἰς ἐπουράνιον καί ἀφθαρτον τόπον κατοικῶν)⁹⁴. Μετὰ τὴν θείαν κοιμησίην τῆς ἡ Παναγία ἀνήλθεν εἰς τὰ οὐράνια. Ἐπίγειος οὐρανός ἀλλὰ καί ὑπερκόσμιος, ἄυλος οὐρανός δεδειγμένος Χριστοῦ· «Ὁ οἶκος τὸν τοῦ παντός συνοχέα ὁ χωρήσας (ὁ ὁποῖος ἐχώρησεν αὐτὸν ποῦ συνέχει τὰ πάντα) μεταδαίνει οἰκῆσαι (νὰ κατοικήσῃ) πρὸς οὐρανοὺς, οὐρανός δεδειγμένος Χριστοῦ (τὸν ὁποῖον ἀνέδειξεν ὁ Χριστός)⁹⁵. Εἰς ἓνα ἄλλον ὕμνον καλεῖ ὁ ὕμνωδὸς τὸν οὐρανὸν νὰ ἀγαλλιασθῇ καί τὴν γῆν νὰ εὐφρανθῇ, διότι ἐγεννήθη εἰς τὴν γῆν, τοῦ Θεοῦ ὁ οὐρανός - Παναγία· «Ἀγαλλιάσθω οὐρανός, γῆ εὐφραίνεσθω... τοῦ Θεοῦ γάρ οὐρανός ἐν γῆ ἐτέχθη, ἡ Θεόνυμφος αὕτη ἐξ ἐπαγγελίας. Ἡ στείρα ὀρέφος θηλάζει τὴν Μαριάμ⁹⁶. Ἐγεννήθη εἰς τὴν γῆν ἡ Θεόνυμφος Παναγία καί ἡ ὁποία διὰ τῆς γεννήσεως τοῦ Υἱοῦ τῆς, συνεφιλίωσε τὸν ἄνθρωπον μετὰ τοῦ Θεοῦ καί τὸν ἠλευθέρωσεν ἀπὸ τὴν φθοράν. Ἀσφαλῶς πρέπει νὰ χαρῆ μετὰ τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς καί ὁ ἄνθρωπος, διὰ τὸ γεγονός, ὅτι ἐγεννήθη εἰς τὴν γῆν τοῦ Θεοῦ ὁ οὐρανός - Παναγία. Δι' αὐτῆς ἐπῆλθε ἡ σωτηρία του· «Ὅτι Θεός ἐν σαρκὶ ἐπέφανε τοῖς ἐν σκότει καί σκιᾷ καθημένοις, γεννηθεὶς ἐκ γυναικός⁹⁷.

Κατὰ τὴν «σεμνοτάτην καί φρικωδεστάτην» ἄμα δὲ καί «μητρόπολιν πασῶν τῶν ἑορτῶν»⁹⁸, τὰ Χριστοῦγεννα δηλονότι, χαίρουν Ἄγγελοι καί Ἀρχάγγελοι· «Σήμερον ὁ Χριστός ἐν Βηθλεέμ γεννᾶται ἐκ Παρθένου. Σήμερον ὁ ἀναρχὸς ἀρχεται καί ὁ Λόγος σαρκουταί. Αἱ δυνάμεις τῶν οὐρανῶν ἀγάλλονται...». Χαίρουν φάλλοντες μεγαλοπρεπῶς τὸ «Δόξα ἐν ὑψίστοις Θεῷ καί ἐπὶ γῆς εἰρήνην ἐν ἀνθρώποις εὐδοκία». «Καί ἡ γῆ σὺν τοῖς ἀνθρώποις εὐφραίνεται» τὴν ἁγίαν αὐτὴν ἡμέραν. Αἰτία τῆς μεγάλης αὐτῆς χαρᾶς εἶναι ἡ Μαριάμ, ὁ καθαρῶτατος οὐρανός, κατὰ ἓνα ἄλλον ὕμνον· «Ὁ οὐρανός ὁ καθαρῶτατος, τοῦ Βασιλέως ἀνάκτορον, ὁ χαριτόπουνος ἀλη-

93. Δεκ. 9, α'.

94. Αὐγ. 15, δ'.

95. Αὐγ. 14, Στ'.

96. Σεπτ. 7 - κάθισμα.

97. Δεκ. 25, λιτή.

98. Ἰωάν. Χρυσοστόμου· Περὶ ἀκαταλήπτου, 497 λόγος Στ'.

θῶς καὶ εὐδῶδης Παράδεισος, ἡ ἐλπίς τῶν χριστιανῶν»⁹⁹. Καθαρώτατος ἀλλὰ καὶ ἔμφυχος οὐρανός· «Ἀξίως ὡς ἔμφυχόν σε οὐρανὸν ὑπεδέξατο οὐράνια, Πάναγνε, θεία σκηνώματα...»¹⁰⁰. Ὁ ἔμφυχος οὗτος οὐρανὸς τοῦ Βασιλέως, ἀφιερῶται, γεννῆσι, εἰς τὸν Ναόν του διὰ τὴν ὑπηρετήσῃ· «Ναὸς καὶ παλάτιον καὶ οὐρανὸς ἔμφυχος ὀφθείσα, Θεόνυμφε, τοῦ Βασιλέως ἐν Ναῷ τῷ νομικῷ ἀφιερῶσαι σήμερον»¹⁰¹. Εἶναι, ἡ Θεοτόκος, οὐρανὸς ἔνδοξος καὶ λαμπρότατος. Τὴν ἀνέδειξεν ὁ βασιλεὺς τῶν βασιλευόντων Χριστός· «Ὁραϊσμένος παικίλη φωτοχυσία ὁ οὐρανὸς ὁ ἔμφυχος, σοῦ τοῦ Βασιλέως τῶν βασιλευόντων, Χριστέ, Παρθένος ἡ ἄχραντος, νῦν ὡς Θεοτόκος δοξάζεται»¹⁰². Ἐμφυχος καὶ λογικὸς οὐρανός· «Οὐρανὸς ὁ λογικὸς, ὁ Ναὸς ὁ καθαρὸς... ἐν ᾧ τὸ ξύλον τῆς ζωῆς ὑμνεῖσθαι μοι»¹⁰³. Τὴν ὑμνοῦν οἱ πιστοὶ πάντες καὶ ὡς νοητὸν οὐρανόν· «Χαίρει ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ, τὸν οὐρανὸν τὸν νοητὸν πορευόμενον ὁρῶντες εἰς θεῖον οἶκον ἀνατραφήναι σεπτῶς, τὴν Παρθένον μόνην καὶ ἄμωμον. Πρὸς ἣν ἐκπληττόμενος Ζαχαρίας ἐδόξησε· Πύλη Κυρίου, τοῦ Ναοῦ ὑπανοίγω σοι πύλας χαίρουσα ἐν αὐτῷ περιχόρευε...»¹⁰⁴. Πορεύεται, τὴν ἡμέραν τῶν Εἰσοδίων ὁ νοητὸς οὐρανὸς - Παναγία, εἰς θεῖον οἶκον διὰ τὴν ἀνατραφήν με ἱεροπρέπειαν, διότι προῦρισται γὰρ γίνῃ οὐρανὸς ἐντὸς τοῦ ὁποῦ θὰ κατοικήσῃ ὁ ἴδιος ὁ Θεός. Τὴν ὄραν κατὰ τὴν ὁποίαν ὁ ἱερεὺς Ζαχαρίας ἀνοίγει τὰς θύρας τοῦ ναοῦ διὰ τὴν ὑποδεχθῆ, τὴν καλεῖ γὰρ χαρῆ.

Ἐν συνόψει: ἡ Παναγία καλεῖται οὐρανός, νέος οὐρανός, εὐρυχωρότατος, τῶν οὐρανῶν οὐρανός ὁ ὑπέρτερος, ἐπίγειος οὐρανός, οὐρανός δεδειγμένος Χριστοῦ, τοῦ Θεοῦ οὐρανός, ἔμφυχος οὐρανός, οὐρανός ὁ καθαρῶτατος, οὐρανός ὁ λογικός, νοητὸς οὐρανός.

ΑΡΙΣΤ. ΠΑΥΛΟΥ

99. Δεχ. 6, γ'.

100. Αἰγ. 15, α'.

101. Νοεμ. 21, δ'.

102. Σεπτ. 15, δ'.

103. Δεχ. 6, Στ'.

104. Νοεμ. 21 - ἐσπέρας.

Στὸ περιθώριο τῆς Ἁγίας Γραφῆς

«ΗΡΠΑΣΑΝ ΟΡΦΑΝΟΝ ΑΠΟ ΜΑΣΤΟΥ»

Ἡ φτωχὴ χήρα καὶ μικρομάνα εἶναι ἀπὸ τὰ πρὸ ἀξιοσυμπάθητα πρόσωπα. Κινεῖ τὸν οἶκτο, κάνει τὸν καθένα νὰ νιώθῃ τὴν ἀνάγκη νὰ συντρέξῃ.

Ἐχασε τὸ ἀντισύλι τῆς, τὸν ἄνδρα. Ἐμεινε στοὺς πέντε ἀνέμους. Καὶ μὲ μωρὸ στὸν κόρφο, πῶς νὰ τὰ βγάλῃ πέρα; Οἱ γεπόνισσες τῆς πᾶνε κάπὶ νὰ βάλῃ στὸ στόμα, γιατί δὲν ἔχει μόνο νὰ θρέψῃ τὸν ἑαυτὸ τῆς, ἀλλὰ καὶ νὰ θηλάξῃ τὴ μικρὴ ὑπαρξὴ πού ἔφερε στὸν κόσμο. Αὐτὸ τὸ νήπιο εἶναι ἡ ἐλπίδα πού τὴν κρατᾷ στὴ ζωὴ. Πρέπει, μὲ κάθε θυσία, νὰ τὸ ἀναστήσῃ, νὰ τὸ μεγαλώσῃ, ὥστε νὰ ξαναβρῇ τὴ χαρὰ καὶ τὴ στήριξη, πού τῆς ἔφυγαν μαζὶ μὲ τὸν ἄνδρα τῆς.

Στὴ βίβλο τοῦ Ἰώβ, οἱ ἄνομοι, οἱ ἀποκοιμμένοι ἀπὸ τὸν Θεό, παριστάνονται μὲ διάφορες ἀπάνθρωπες πράξεις πού κηλιδώνουν τὸν βίο τους. Μὲ πρώτη αὐτῆ: «Ἦρπασαν ὄρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ» (κδ' 9). Ποιὰ ἀπόσπαση εἶναι πρὸ σπαρακτικῆ ἀπὸ τῆς φτωχῆς χήρας, πού τῆς ἀρπάζουν τὸ παιδάκι ἀπὸ τὸ μαστό; Ποιὸ ἀνθρώπινο σύμπλεγμα εἶναι ἱερότερο ἀπὸ τὸ σύμπλεγμα τῆς μητρότητος; Καὶ ὅμως. Ἀνθρώποι σατανοκίνητοι, θηρία ἄσπλαχνα, φθάνουν καὶ σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο. Νὰ πάρουν αὐτῆς τῆς μάνας τὸ σπλάχνο.

Δὲν ξέρουν τί θὰ πῆ λύπησι, τί θὰ ποῦν τρυφερὰ αἰσθήματα. Ποδοπατοῦν ἀνθρώπινες ὑπάρξεις ὀλότελα ἀδύναμες, μ' ἐκείνη τὴν ἀνανδρεία πού ἰδιάζει στοὺς ἀσυνειδήτους. Δὲν κάνουν καμμιά ἐπιλογὴ στὰ θύματα. Τοὺς λείπει κάθε ἕκνος φιλότιμου καὶ ψυχικῆς εὐγένειας. Χτυπᾶνε τὸν δυνατὸ, χτυπᾶνε καὶ τὸν ἀνυπεράσπιστο.

Πῶς νὰ πάσῃ τὴν ψυχολογία αὐτῶν τῶν ἀνθρωπόμορφων ἀγρμῶν; Καὶ ἐδῶ, γιὰ νὰ θυμηθοῦμε τὸν Ἡράκλειτο,

«ἢ φύσις κρύπτεσθαι φιλεῖ». Ἔχει μυστικὰ ἀποτρόπαια, φυλαγμένα βαθειά, ἢ ἀνθρώπινη ἀπρειαμένη φύση. Αἵτια καὶ αἰτιατά, πὺδ οὔτε ἢ πὺδ τολμηρῆ φαντασία δὲν μπορεῖ νὰ διευκρινήσῃ.

Ἀμέτρητα εἶναι τὰ σκαλιὰ στὴν ἄβυσσο τῆς ἀνθρώπινης ποταπότητος. Καὶ ὅσο κανεῖς τὰ κατεβαίνει, τόσο οἱ ἄλλοι ἀδυνατοῦν νὰ τὰ βλέπουν, βυθισμένα ὅπως εἶναι σὲ ζόφο.

Εἶτε τὸ θέλουμε εἶτε ὄχι, βρισκόμαστε μακριὰ ἀπὸ τὴ λύση αὐτοῦ τοῦ αἰνίγματος. Εἶναι σὸν νὰ φυλαγόμαστε «μὴ παρελθεῖν ἐν τῷ τόπῳ τούτῳ, ὅτι ἐκεῖ Συρία κέκρυπται» (Δ' Βασ. στ' 9). Γιατί; Γιατὶ θὰ τρομάζαμε τόσο, ἂν ἀνακαλύπταμε τὴ σοφία τοῦ παγιδευτῆ Διαβόλου, ὥστε θὰ κινδυνεύαμε νὰ χάσουμε τὴν πίστη στὸν Θεό. Θὰ διαπιστώναμε, ὅτι τὸ Πονηρὸ Πνεῦμα ἔχει τρόπους νὰ ρίχνῃ τὸν ἄνθρωπο σὲ ἀπύθμενα βάθη κακίας, χωρὶς νὰ δυσκολευθῆ πολὺ.

Μᾶς τὸ μαρτυρεῖ ἡ πείρα. Καὶ στὸν αἰῶνα μας, εἶδαμε φρικτὰ ἐγκλήματα τέτοιας λογῆς. Ποῦ βρέθηκαν οἱ σφαγεῖς, οἱ βασανιστὲς πὺδ ὀργίασαν στὰ στρατόπεδα συγκέντρωσης σὲ βάρος ἀθῶων καὶ παιδιῶν ἀκόμη; Τοὺς φανταζόταν κανεῖς, ἂν ὑπῆρχαν, σὲ καιροὺς εἰρηνικούς;

Πανάγαθε Κύριε, εὐχαριστοῦμε τὴ διάκρισή σου, πὺδ δὲν μᾶς ἀφήνει νὰ ξέρουμε τὴ στυγνὴ διαδικασία τοῦ ἔσχατου εὐτελισμοῦ τοῦ εἶναι μας. Φύλαγέ μας ἀπὸ ἕνα ἐνδεχόμενο, πὺδ ὅλους μᾶς ἀφορᾷ. Γιατὶ ὅλοι, ἀκόμη καὶ οἱ πὺδ ὑγιεῖς στὴν ψυχὴ, μπορεῖ νὰ πέσουν σὲ τέτοιο κευθμῶνα. Ἡ Χάρη σου ἂς μᾶς συμπαραστέκει. «Παρανομίαι ἄνδρα ἀγρεύουσι, σειραῖς δὲ τῶν ἑαυτοῦ ἁμαρτιῶν ἕκαστος σφίγγεται» (Παροιμ. ε' 22).

ΒΑΣ. ΜΟΥΣΤΑΚΗΣ

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΣΕ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΕΣ, ΚΑΝΟΝΙΚΕΣ ΚΑΙ ΑΛΛΕΣ ΑΠΟΡΙΕΣ*

Στὴν ὁλοσωμο αὐτὴ χρῆσι μὲ τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιο ἀπεδίδετο ἀπὸ τοὺς πατέρας καὶ ἀπὸ τὰ λειτουργικὰ κείμενα ἰδιαίτερα θεολογικὴ σημασία, συναφῆς πρὸς τὰ πολλαπλᾶ χαρίσματα καὶ τὶς πνευματικὲς ιδιότητες, τὶς ὁποῖες διὰ τῆς ἱερατικῆς εὐλογίας καὶ τῆς ἐπικλήσεως τοῦ ἁγίου Πνεύματος ἐλάμβανε τὸ ἔλαιο. Αὐτὲς μποροῦν νὰ συνοψισθοῦν στίς ἐξῆς:

α'. Τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιο ἔχει ἐξορκιστικὴ δύναμι. Ἀποδιώκει ἀπὸ τὸν θαπτιζόμενον καὶ φυγαδεύει κάθε ἀντικειμένη διαβολικὴ ἐνέργεια, γι' αὐτὸ καὶ δὲν πρέπει μέλος τοῦ σώματος νὰ μείνη ἄχριστο: «Τὸ ἐπορκιστὸν ἔλαιον... φυγαδευτήριον τυγχάνον παντὸς ἰχνους ἀντικειμένης ἐνεργείας. Ὡσπερ γὰρ τὰ ἐμφυσήματα τῶν ἁγίων καὶ ἡ τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ ἐπίκλησις, ὡσπερ σφοδρατάτη φλόξ καίει καὶ ἐκδιώκει τοὺς δαίμονας, οὕτω καὶ τὸ ἐπορκιστὸν τοῦτο ἔλαιον ἐπικλήσει Θεοῦ καὶ εὐχῆ δύναμιν τηλικαύτην λαμβάνει... καὶ τὰς ἀοράτους τοῦ πονηροῦ ἐκδιώκειν δυνάμεις» (Κυρίλλου Ἱεροσολύμων, Κατήχησις Μυσταγωγικὴ Β' 3). «Χρῖε σε... πρὸς ἀπελευθέρωσιν ἀπὸ παντὸς πνεύματος πονηροῦ» (Διαθήκη Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ 8). «Ἴνα πᾶν πονηρὸν πνεῦμα ἀποστῆ ἀπὸ σοῦ» (Ἰππολύτου, Ἀποστ. Παράδοσις 21). «Ἐλαιον ἀποτρόπαιον πάσης ἀντικειμένης ἐνεργείας» (Αἰγυπτιακὴ Διάταξις, Αἰθιοπικὴ Διάταξις). «Πάσης διαβολικῆς ἐνεργείας ἀποτρόπαιον» (Εὐχὴ ἐλαίου τῶν Εὐχολογίων μας).

β'. Θεραπεύει τὶς πνευματικὲς πληγές, χορηγώντας τὴν ἄφεσιν τῶν ἁμαρτιῶν στὸν χριζόμενον. Ἀνάλογος πρὸς τὴν «ὁλοσωματον πληγὴν» εἶναι καὶ ἡ ὁλοσωματος χρῆσις: «Δύναμιν τηλικαύτην λαμβάνει, ὡς οὐ μόνον καίον τὰ ἰχνη τῶν ἁμαρτημάτων ἐκκαθαίρειν...» (Κυρίλλου, Κατήχ. Β' 3). «Καὶ δώση (εἰς τὸ ἔλαιον) χάριν πνευματικὴν καὶ δύναμιν ἐνεργητικὴν, ἄφεσιν τε ἁμαρτιῶν» (Ἀποστ. Διαταγαὶ Ζ' 42). «Ἀλείφομεν τῷ ἀλείμματι τούτῳ τοὺς προθέσει προσιόντας τῇ θείᾳ ταύτῃ ἀγαγεννήσει,

* Συνέχεια ἐκ τῆς σελ. 586 τοῦ ὑπ' ἀριθ. 23-24 τεύχους.

παρακαλοῦντες τὸν Κύριον ἡμῶν Ἰησοῦν Χριστὸν ἐνεργῆσαι αὐ-
τοῖς ἰατρικὴν καὶ ἰσχυροποιητικὴν δύναμιν καὶ ἀποκαλύψαι μὲν διὰ
τοῦ ἀλείμματος τούτου καὶ ἀποθεραπεῦσαι ἀπὸ ψυχῆς, σώματος,
πνεύματος αὐτῶν πᾶν σημεῖον ἁμαρτίας καὶ ἀνομίας ἢ σατανικῆς
αἰτίας, τῇ δὲ ἰδίᾳ χάριτι τὴν ἀφ᾽ ἑσιν αὐτοῖς παρασχέσθαι» (Σ ε-
ρ α π ἰ ω ν ο ς Θ μ ο ὑ ε ω ς, Εὐχολόγιον ΙΕ'). «Ὁ δὴ καὶ
τοῖς τετραυματισμένοις παρὰ τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ καὶ μωλωπισθεῖσι
παρέχεται, ὡς ἐν τοῖς Εὐαγγελίοις φησὶ Χριστὸς» (Σ υ μ ε ὦ ν
Θ ε σ σ α λ ο ν ἰ κ η ς, Διάλογος 62).

γ'. Θωρακίζει καὶ καθιστᾷ ἄτρωτο ἀπὸ τὰ βέλη τοῦ πονηροῦ,
ποῦ θά ριχθοῦν ἐναντίον του, κάθε χριόμενο μὲ τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιο
μέλος τοῦ φωτιζομένου: «Ἄπαν τὸ σῶμα ἀλείφῃσθαι παρασκευάζει
τῷ ἐλαίῳ ἐκείνῳ τῷ πνευματικῷ, ὥστε πάντα τὰ μέλη διὰ τῆς
ἀλοιφῆς τειχισθῆναι καὶ ἀχέιρωτα γενέσθαι τοῖς παρὰ τοῦ ἐναν-
τίου πομπόμενοις βέλεσι» (Ἰ ω. Χ ρ υ σ ο σ τ ὅ μ ο υ, Κατή-
χησις Β' 24).

δ'. Τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιο εἶναι, κατὰ παρήχησι, τὸ σύμβολο τοῦ
ἐλέους τοῦ Θεοῦ, ποῦ περιβάλλει τὸν ὅλο ἄνθρωπο καὶ τοῦ χαρίζ-
ει τὴν συμφιλίωσι μὲ τὸν Θεό, τὴν σωτηρία ἀπὸ τὸν κοσμικὸ κα-
τακλυσμὸ τῆς ἁμαρτίας, τὴν ἰλαρότητα καὶ τὴν ἀγαλλίασι τοῦ
ἀγίου Πνεύματος: «Ἐπεὶ δὲ καὶ τὸν τύπον τοῦ θεοῦ ἐλέους παρεῖ-
ναι δεῖ, καὶ ἅγιον ἔλαιον ἐνεργεῖται... τοῦτο καὶ ἐπὶ τοῦ Νῶε ἐδεί-
χθη· περιστερὰ γὰρ ἦλθε τοῖς εἰς τὸ ὕδωρ ἔτι οὖσι μετὰ τῆς κιῶ-
τοῦ, κάρφος ἐλαίας τῷ στόματι φέρουσα... τὸ κάρφος δὲ τῆς ἐλαίας,
ὃ ἐν τῷ στόματι ἔφερεν, εἰς δεῖγμα τοῦ ἐλέους ἦν καὶ τῆς ἀπειροῦ
τοῦ Θεοῦ χρηστότητος. Ὅθεν καὶ ὧδε ἐν τῷ βαπτίσματι ἔλαιον
προσάγεται ἅγιον... Ἐκ τούτου οὖν τοῦ ἐλαίου χρεῖε πρῶτον αὐτὸς
(ὁ ἱερεὺς) τὸν ἤδη μέλλοντα βαπτισθῆναι· Ἐρίεται, λέγων, ὁ δεῖ-
να ἔλαιον ἀγαλλιᾶσεως εἰς τὸ ὄνομα τῆς ἁγίας Τριάδος· Ἡ ἀγαλ-
λιάσις δὲ ὑπάρχει τοῦ Πνεύματος, σώζοντος ἡμᾶς ἀγαθῶς τε καὶ
ἰλαρῶς» (Σ υ μ ε ὦ ν Θ ε σ σ α λ ο ν ἰ κ η ς, Διάλογος κεφ.
62 - 63). Ἀνάλογα θεολογεῖ καὶ ὁ ἅγιος Ἰ ω ἄ ν ν η ς ὁ Δ α-
μ α σ κ η ν ὀ ς (Ἐκδοσις ὀρθοδόξου πίστεως Δ' 9). Βλέπε καὶ
τὴν εὐχὴ τοῦ ἐλαίου καὶ τοὺς λόγους ποῦ συνοδεύουν τὴν χρεῖσι κατὰ
τὸ Εὐχολόγιον, ποῦ ὑπαινίσσεται καὶ σχολιάζει ὁ Συμεών.

ε'. Ὁ ἅγιος Κ Ὑ ρ ἰ λ λ ο ς Ἰ ε ρ ο σ ο λ ὦ μ ω ν θεω-
ρεῖ τὸ ἐπορκιστὸ ἔλαιο ὡς σύμβολο «τῆς πίστεως τοῦ Χριστοῦ»
καὶ τὴν πρᾶξι τῆς ἀλείψεως ὅλου τοῦ σώματος ἐγκεντρισμὸ τοῦ

δλου ἀνθρώπου στήν καλλιέλαιο τοῦ Χριστοῦ καὶ ὡς κοινωνία «τῆς πιότητος τῆς ἀληθινῆς ἐλαίας»: «Ἐλαίῳ ἠλείφεσθε ἐπορκιστῶ ἀπ' ἄκρων κορυφῆς τριχῶν ἕως τῶν κατωτάτων καὶ κοινωνοὶ ἐγίνεσθε τῆς καλλιελαιου Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ἐκκοπέντες γὰρ ἐκ τῆς ἀγριελαιου, ἐνεκεντρίξεσθε εἰς τὴν καλλιέλαιον καὶ κοινωνοὶ ἐγίνεσθε τῆς πιότητος τῆς ἀληθινῆς ἐλαίας. Τὸ οὖν ἐπορκιστῶν ἔλαιον σύμβολον ἦν τῆς πιότητος τοῦ Χριστοῦ» (Κατήχησις). Τὰ ἴδια μὲ ἀλλα λόγια ἐπαναλαμβάνει καὶ ἡ Αἰθιοπικὴ Διάταξις καὶ προχωρεῖ περαιτέρω, δίδοντας ἐκκλησιολογικὴ διάστασι στὸ ἄλειμμα τοῦ βαπτιζομένου καὶ ἐξάγοντας τὶς ἠθικὲς συνέπειες τῆς ἐνωματώσεως στὸν Χριστὸ καὶ στήν Ἐκκλησία. Ὁ χριόμενος ἐγκεντρίζεται στὸν Χριστὸ —ἐμφυτεύεται στήν οἰκουμενικὴ Ἐκκλησία— πράττει τὸ καλόν, ὡς καρπὸ καὶ ὡς ἀπόδειξι τῆς ἐνώσεώς του μὲ τὸν Χριστὸ καὶ τὸ πνευματικὸ Του σώμα: «Χρῖο σε... πρὸς ἐμφύτευσιν εἰς τὴν καλλιέλαιον τῆς Ἐκκλησίας σου καὶ πράττε τὸ καλόν» ἢ «πρὸς ἐμφύτευσιν τῆς πίστεως εἰς τὴν καλὴν καὶ ἰσχυρὰν ἐλαίαν τῆς Ἐκκλησίας σου, ἣ ὅποια ἐκτείνεται πανταχοῦ» καὶ πράττε τὸ καλόν». Ὁμοίως καὶ ἡ Αἰγυπτιακὴ Λειτουργία: «Ἐλαίον... ἐμφυτεύσεως τῶν δι' αὐτοῦ ἀλειφομένων εἰς τὴν ἁγίαν παγκόσμιον Ἐκκλησίαν».

(Συνεχίζεται)

Φ.

= Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α =

Κ. Γ. Μπόνη, Ὁμ. Καθ. τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἀκαδημαϊκοῦ, Τοῦ Ἁγίου Ἰγνατίου Ἐπιστολαί. Α' Πρὸς Ἐφεσούς. (Σχόλια). — **Ἐπίκαιρα**. — **Εἰσαγ. Δ. Θεοδώρου**, Καθ. τοῦ Παν/μίου Ἀθηνῶν, Ἡ Προσωπογραφία τοῦ Ὀρθοδόξου Θεολόγου — **Μητροπ. Δράμας Διονυσίου**, Τὸ νόημα τῆς υπέρβασίς μας. — **Ι. Κ.**, Ὁ Ἐξομολόγος Ποιμὴν ἐνώπιον τοῦ Βατράχου (Β'). — **Ἀρχιμ. Εὐθυμίου Ἐλευθεριάδου**, Πτ. Θ., Φ., Σωτήριον ἔτος 1979. Τὰ Σωτήρια ἀποτελέσματα τῆς θείας τοῦ Σωτήρος Ἐπιφανείας! — **Π. Β. Πάσχου**, Ρωμανὸς ὁ Μελωδὸς καὶ Ἁγιος Παντελεήμων. — **Ἀριστ. Παύλου**, Ἡ Πολυώνυμος Κόρη. (Ἄνθος—Κρίνον—Οὐρανός). — **Βασ. Μουστάκη**, «Ἦρπασαν ὄρφανὸν ἀπὸ μαστοῦ». — **Φ.**, Ἀπαντήσεις σὲ λειτουργικὲς, κανονικὲς καὶ ἄλλες ἀπορίες.

Ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς Ἀποστολικῆς Διακονίας, Ἰασιού 1, Ἀθήναι 140. Προϊστάμ. Τυπογρ. Ἰωάννης Μιχαήλ. Ἀναστασάκη 3 Ζωγράφου. Τηλ. 787978.